

Balaton-felvidéki
Nemzeti Park

A Balatoni berkek különleges madárvédelmi terület (HUDD10012)

Natura 2000 fenntartási terve

Csopak
2021

Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság

8229 Csopak, Kossuth u. 16.

Tel.: +36 87 555 260

Fax: +36 87 555 261

e-mail: bfnp@bfnp.hu

honlap: www.bfnp.hu

Felelős tervező:

Dr. Kovács Gyula

Szakértők

Dr. Kovács Gyula, Szinai Péter

© Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság 2021.

Ez a dokumentum szerzői jogvédelem alatt áll.

A mű nyilvános, a megfelelő hivatkozások mellett szabadon felhasználható és terjeszthető.

Tartalom

I. A Natura 2000 fenntartási terv	4
1. A terület azonosító adatai	4
1.1. Név.....	4
1.2. Azonosító kód.....	4
1.3. Kiterjedés.....	4
1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok.....	4
1.4.1. Jelölő fajok.....	4
1.4.2. Jelölőnek javasolt fajok.....	5
1.5. Érintett települések	6
1.6. Egyéb védettségi kategóriák	6
1.7. Tervezési és egyéb előírások	8
2. Veszélyeztető tényezők	13
3. Kezelési feladatok meghatározása	24
3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése.....	24
3.2. Kezelési javaslatok	26
3.2.1. Élőhelyek kezelése.....	29
3.2.1.1. Vizes élőhelyek	30
3.2.1.2. Nagy kiterjedésű nádasok.....	33
3.2.1.3. Száraz és félszáraz gyepek	35
3.2.1.4. Nedves gyepek	37
3.2.1.5. Fás ligetek, cserjések, fasorok.....	40
3.2.1.6. Erdők	42
3.2.1.7. Állattartó telep.....	44
3.2.1.8. Szántók	45
3.2.1.9. Beépített területek	47
3.2.2. Élőhely-rekonstrukció és élőhelyfejlesztés.....	47
3.2.3. Fajvédelmi intézkedések	47
3.2.4. Kutatás, monitorozás.....	51
3.2.5. Mellékletek: A kezelési egységek térképe	53
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogszabályok és a tulajdonviszonyok függvényében	54
3.3.1. Agrártámogatások	54

3.3.1.1. Jelenlegi működő agrártámogatási rendszer	54
3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer.....	56
3.3.2. Pályázati források.....	57
3.3.3. Egyéb	58
3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja	59
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök	59
3.4.2. A kommunikáció címzettjei.....	60
3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel.....	61

I. A Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Tervezési terület neve és típusa: Balatoni berkek különleges madárvédelmi terület (KMT).

1.2. Azonosító kód

Tervezési terület azonosítója: HUDD10012

1.3. Kiterjedés

Tervezési terület kiterjedése: 8648,91 ha

1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok

A jelölő fajok felsorolásánál a Natura 2000 terület adatlapjának 2021. évi változatát vettük alapul.

1.4.1. Jelölő fajok

kis vöcsök (*Tachybaptus ruficollis*) vonuló állomány
feketenyakú vöcsök (*Podiceps nigricollis*) fészkelő és vonuló állomány
bölömbika (*Botaurus stellaris*) fészkelő és vonuló állomány
törpegém (*Ixobrychus minutus*) fészkelő állomány
bakcsó (*Nycticorax nycticorax*) fészkelő és vonuló állomány
üstökösgém (*Ardeola ralloides*) fészkelő állomány
kis kócsag (*Egretta garzetta*) fészkelő és vonuló állomány
nagy kócsag (*Egretta alba*) fészkelő és vonuló állomány
vörös gém (*Ardea purpurea*) fészkelő és vonuló állomány
fekete gólya (*Ciconia nigra*) fészkelő és vonuló állomány
fehér gólya (*Ciconia ciconia*) vonuló állomány
batla (*Plegadis falcinellus*) vonuló állomány
kanalalgém (*Platalea leucorodia*) fészkelő és vonuló állomány
vetési lúd (*Anser fabalis*) telelő állomány
nagy lilik (*Anser albifrons*) telelő állomány
kis lilik (*Anser erythropus*) telelő állomány
nyári lúd (*Anser anser*) fészkelő és telelő állomány
vörösnyakú lúd (*Branta ruficollis*) vonuló állomány
kendermagos réce (*Anas strepera*) vonuló állomány
tőkés réce (*Anas platyrhynchos*) telelő állomány
böjti réce (*Anas querquedula*) vonuló állomány
batrátréce (*Aythya ferina*) vonuló állomány
cigányréce (*Aythya nyroca*) fészkelő és vonuló állomány

darázsölyv (*Pernis apivorus*) fészkelő és vonuló állomány
barna kánya (*Milvus migrans*) vonuló állomány
rétisas (*Haliaeetus albicilla*) fészkelő és vonuló állomány
kígyászölyv (*Circaetus gallicus*) vonuló állomány
barna rétihéja (*Circus aeruginosus*) fészkelő és vonuló állomány
kékes rétihéja (*Circus cyaneus*) vonuló állomány
hamvas rétihéja (*Circus pygargus*) fészkelő és vonuló állomány
halászsas (*Pandion haliaetus*) vonuló állomány
kék vércse (*Falco vespertinus*) vonuló állomány
guvat (*Rallus aquaticus*) fészkelő állomány
pettyes vízcisze (*Porzana porzana*) fészkelő állomány
kis vízcisze (*Porzana parva*) fészkelő állomány
haris (*Crex crex*) fészkelő állomány
daru (*Grus grus*) vonuló állomány
gólyatöcs (*Himantopus himantopus*) fészkelő és vonuló állomány
gulipán (*Recurvirostra avosetta*) fészkelő és vonuló állomány
pajzsoscankó (*Philomachus pugnax*) vonuló állomány
piroslábú cankó (*Tringa totanus*) fészkelő állomány
szerecsensirály (*Larus melanocephalus*) fészkelő és vonuló állomány
küszvágó csér (*Sterna hirundo*) fészkelő állomány
fattyúszerkő (*Chlidonias hybridus*) fészkelő állomány
kormos szerkő (*Chlidonias niger*) fészkelő állomány
réti fülesbagoly (*Asio flammeus*) vonuló állomány
lappantyú (*Caprimulgus europaeus*) fészkelő állomány
jégmadár (*Alcedo atthis*) állandó állomány
hamvas küllő (*Picus canus*) állandó állomány
fekete harkály (*Dryocopus martius*) állandó állomány
közép fakopáncs (*Dendrocopos medius*) állandó állomány
balkáni fakopáncs (*Dendrocopos syriacus*) állandó állomány
erdei pacsirta (*Lullula arborea*) fészkelő állomány
kékbegy (*Luscinia svecica*) fészkelő állomány
fülemülesitke (*Acrocephalus melanopogon*) fészkelő állomány
karvalyposzáta (*Sylvia nisorina*) fészkelő és vonuló állomány
örvös légykapó (*Ficedula albicollis*) fészkelő állomány
barkóscinege (*Panurus biarmicus*) fészkelő és vonuló állomány
függőcinege (*Remiz pendulinus*) fészkelő állomány
tövisszúró gébics (*Lanius collurio*) fészkelő állomány
kis kárókatona (*Phalacrocorax pygmeus*) fészkelő és vonuló állomány

1.4.2. Jelölőnek javasolt fajok

kis vöcsök (*Tachybaptus ruficollis*) fészkelő állomány
tőkés réce (*Anas platyrhynchos*) fészkelő állomány
csörgő réce (*Anas crecca*) vonuló állomány
kanalas réce (*Anas clypeata*) vonuló állomány
barátréce (*Aythya ferina*) fészkelő állomány
piroslábú cankó (*Tringa totanus*) vonuló állomány
szalakóta (*Coracias garrulus*) fészkelő állomány

1.5. Érintett települések

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat, és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megszáttással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

Település	Megye	Érintett terület		A település területének érintettsége (%)
		(ha)	(%)	
Balatonboglár	Somogy	138,5	1,6	2,47
Balatonfenyves	Somogy	73,9	0,9	1,10
Balatonlelle	Somogy	619,6	7,1	8,03
Balatonszemes	Somogy	179,5	2,1	3,96
Buzsák	Somogy	2603,0	30,0	66,76
Fonyód	Somogy	1471,3	16,9	18,99
Látrány	Somogy	592,7	6,8	21,44
Lengyeltóti	Somogy	611,9	7,0	17,47
Ordacsehi	Somogy	480,9	5,5	24,12
Öreglak	Somogy	264,5	3,0	12,83
Somogyszentpál	Somogy	550,3	6,3	31,39
Somogytúr	Somogy	51,6	0,6	3,25
Táska	Somogy	1044,0	12,0	55,92

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

Típus	Kód	Név	Átfedés (ha)	Átfedés (%)	Kapcsolódó jogszabály száma
Egyéb érintett (átfedő) Natura 2000 terület	HUDD20058	Látrányi-pusztá	944,2	96,2	275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet
Egyéb érintett (átfedő) Natura 2000 terület	HUDD20035	Pogány-völgyi rétek	1948,5	97,8	275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet
Egyéb érintett (átfedő) Natura 2000 terület	HUDD20031	Fehérvíz	1549,2	99,9	275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet
Egyéb érintett (átfedő) Natura 2000 terület	HUDD20036	Ordacsehi berék	626,7	83,4	275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet
Egyedi jogszabállyal létesített országos	150/TT/77	Nagyberekai Fehérvíz TT	1573,0	99,6	12/1977. OTvH határozat, 111/2007. (XII. 27.) KvVM rendelet,

jelentőségű védett természeti terület					9/2013. (II. 20.) VM rendelet
Egyedi jogszabállyal létesített országos jelentőségű védett természeti terület	247/TT/92	Látrányi Pusztá TT	233,0	100,0	8/1992. (III. 25.) KTM rendelet
Ex lege védett természeti terület (láp)		Somogyszentpál	83,8	67,8	1996. évi LIII. törvény
Ex lege védett természeti terület (láp)		Fonyód	251,5	98,8	1996. évi LIII. törvény
Ex lege védett természeti terület (láp)		Lengyeltóti	32,0	100	1996. évi LIII. törvény
Ex lege védett természeti terület (láp)		Ordacsehi 1., 2.	303,7	100	1996. évi LIII. törvény
Ex lege védett természeti terület (földvár)		Török-domb	Pontszerűen feljegyezve	100	1996. évi LIII. törvény
Nemzetközi jelentőségű terület (Ramsari terület)	1963	Dél-Balatoni halastavak és berkek	8648,3	90,9	45/2011. (V. 31.) VM rendelet, 1993. évi XLII. törvény
Nemzetközi jelentőségű terület (geopark)		Bakony-Balaton Geopark	1609,8	0,5	
Országos ökológiai hálózat		Buzsák magterület, ökológiai folyosó	1748,4	100	1996. évi LIII. törvény 2018. évi CXXXIX. törvény
Országos ökológiai hálózat		Táska magterület, ökológiai folyosó	1042,3	54,9	1996. évi LIII. törvény 2018. évi CXXXIX. törvény
Országos ökológiai hálózat		Öreglak magterület	237,3	96,1	1996. évi LIII. törvény 2018. évi CXXXIX. törvény
Országos ökológiai hálózat		Lengyeltóti puffertérület	73,4	100	1996. évi LIII. törvény

					2018. évi CXXXIX. törvény
Országos ökológiai hálózat		Fonyód magterület, ökológiai folyosó, pufferteület	1423,5	34,3	1996. évi LIII. törvény 2018. évi CXXXIX. törvény
Országos ökológiai hálózat		Balatonboglár magterület	935	55,0	1996. évi LIII. törvény 2003. évi XXVI. törvény 2018. évi CXXXIX. törvény
Országos ökológiai hálózat		Balatonlelle magterület, pufferteület	619,1	3,1	1996. évi LIII. törvény 2018. évi CXXXIX. törvény
Országos ökológiai hálózat		Balatonszemes magterület, ökológiai folyosó	177,4	6,7	1996. évi LIII. törvény 2018. évi CXXXIX. törvény
Országos ökológiai hálózat		Látrány magterület	584,3	87,4	1996. évi LIII. törvény 2018. évi CXXXIX. törvény

1.7. Tervezési és egyéb előírások

Természetvédelmi kezelési, fenntartási tervek

9/2013. (II. 20.) VM rendelet a Nagybereki Fehér-víz természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési tervéről.

Natura 2000 fenntartási tervek:

- A Látrányi puszta (HUDD20058) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve
- A Pogányvölgyi rétek (HUDD20035) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve
- A Fehérvíz (HUDD20031) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve
- Az Ordacsehi berek (HUDD20036) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve.

A fenti fenntartási tervek elérhetősége a BfNPI honlapján: <https://www.bfnpi.hu/hu/elfogadott-tervek>.

Településrendezési eszközök

2000. évi CXII. törvény a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Területrendezési Tervének elfogadásáról és a Balatoni Területrendezési Szabályzat megállapításáról

2018. évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről

Szabályozási terv

Balatonboglár: 9/2004 (III.5.) rendelet, 21/2004. (VI.8.) rendelet, 11/2005. (V.2.) rendelet, 1/2010. (II.15.) rendelet, 1/2014. (I.14.) rendelet, 18/2014. (IX.15.) rendelet, 24/2014. (XII.2.) rendelet, 19/2015. (VIII.31.) rendelet, 24/2016. (XI.28.) rendelet, 21/2017. (X.10.) rendelet, 7/2020 (V.18.) rendelet.

Balatonfenyves: 7/2020. (IX.25.) önkormányzati rendelet.

Balatonlelle: 11/2013. (VII.30.) rendelet, 13/2014. (VII.31.) rendelet, 1/2017. (I.27.) rendelet, 14/2018. (VI.1.) rendelet, 5/2019. (III.1.) rendelet, 2/2020. (I.31.) rendelet, 3/2020. (I.31.) rendelet, 14/2020. (V.28.) rendelet, 19/2020. (VIII.28.) rendelet, 4/2021. (III.12.) rendelet, 10/2021. (VI.18.) rendelet.

Balatonszemes: 12/2010. (V.17.) rendelet, 3/2012. (III.19.) rendelet, 5/2014. (III.24.) rendelet, 14/2014. (XI.11.) rendelet, 10/2016. (V.26.) rendelet, 11/2016. (IX.19.) rendelet, 17/2016. (XII.12.) rendelet, 10/2017. (VI.19.) rendelet, 18/2019. (XII.17.) rendelet, 2/2020. (II.17.) rendelet, 13/2020. (VIII.10.) rendelet.

Buzsák: 7/2010. (IX.9.) rendelet, 5/2015. (IV.1.) rendelet, 14/2012. (XI.14.) rendelet.

Fonyód: 16/2010. (IV.25.) rendelet, 15/2017. (VII.14.) rendelet, 5/2002 (II.15.) rendelet, 18/2005 (VII.1.) rendelet, 16/2010. (VI.25.) rendelet, 16/2010. (VI.25.) rendelet.

Látrány: 14/2008 (XII.01.) rendelet, 7/2004 (IV.15.) rendelet.

Lengyeltóti: 1/2007 (I.25.) rendelet, 4/2012. (I.31.) rendelet, 10/2008 (IV.25.) rendelet, 1/2017. (I.12.) rendelet, 19/2006 (IX.29.) rendelet, 1/2004 (I.29.) rendelet.

Ordacsehi: 15/2011. (X.28.) rendelet, 23/2004. (X.27.) rendelet, 3/2010 (IV.12.) rendelet.

Öreglak: 13/2004. (IX.8.) rendelet, 18/2016. (XII.13.) rendelet.

Somogytúr: 5/2010. (VIII.3.) rendelet, 9/2017. (XI.8.) rendelet, 7/2016. (VII.20.) rendelet, 62/2010. (VIII.3.) határozat, 8/2005 (VI.01.) rendelet, 9/2016. (X.26.) rendelet.

Somogyzentpál: 8/2003. (X.1.) rendelet, 10/2010. (VI.24.) rendelet, 8/2011. (IX.29.) rendelet.

Helyi építési szabályzat

Balatonboglár: 9/2004 (III.5.) rendelet, 21/2004. (VI.8.) rendelet, 11/2005. (V.2.) rendelet, 1/2010. (II.15.) rendelet, 1/2014. (I.14.) rendelet, 18/2014. (IX.15.) rendelet, 24/2014. (XII.2.) rendelet, 19/2015. (VIII.31.) rendelet, 24/2016. (XI.28.) rendelet, 21/2017. (X.10.) rendelet, 7/2020 (V.18.) rendelet.

Balatonfenyves: 7/2020. (IX.25.) önkormányzati rendelet.

Balatonlelle: 11/2013. (VII.30.) rendelet, 13/2014. (VII.31.) rendelet, 1/2017. (I.27.) rendelet, 14/2018. (VI.1.) rendelet, 5/2019. (III.1.) rendelet, 2/2020. (I.31.) rendelet, 3/2020. (I.31.) rendelet, 14/2020. (V.28.) rendelet, 19/2020. (VIII.28.) rendelet, 4/2021. (III.12.) rendelet, 10/2021. (VI.18.) rendelet.

Balatonszemes: 12/2010. (V.17.) rendelet, 3/2012. (III.19.) rendelet, 5/2014. (III.24.) rendelet, 14/2014. (XI.11.) rendelet, 10/2016. (V.26.) rendelet, 11/2016. (IX.19.) rendelet, 17/2016. (XII.12.) rendelet, 10/2017. (VI.19.) rendelet, 18/2019. (XII.17.) rendelet, 2/2020. (II.17.) rendelet, 13/2020. (VIII.10.) rendelet.

Buzsák: 7/2010. (IX.9.) rendelet, 5/2015. (IV.1.) rendelet, 14/2012. (XI.14.) rendelet.

Fonyód: 16/2010. (VI.25.) rendelet, 15/2017. (VII.14.) rendelet, 16/2010. (IV.25.) rendelet, 26/2012. (X.31.) rendelet, 5/2002 (II.15.) rendelet, 18/2005 (VII.1.) rendelet, 16/2010. (VI.25.) rendelet, 16/2010. (VI.25.) rendelet.

Látrány: 7/2004 (IV.15.) rendelet, 14/2008 (XII.01.) rendelet.

Lengyeltóti: 19/2006 (IX.29.) rendelet, 1/2007 (I.25.) rendelet, 1/2004 (I.29.) rendelet, 10/2008 (IV.25.) rendelet, 1/2017. (I.12.) rendelet, 4/2012. (I.31.) rendelet.

Ordacsehi: 15/2011. (X.28.) rendelet, 9/2006 (VI.29.) rendelet, 23/2004. (X.27.) rendelet, 3/2010 (IV.12.) rendelet.

Öreglak: 18/2016. (XII.13.) rendelet, 13/2004. (IX.8.) rendelet, 13/2004. (IX.8.) rendelet.

Somogytúr: 9/2016. (X.26.) rendelet, 8/2005 (VI.01.) rendelet, 9/2017. (XI.8.) rendelet, 7/2016. (VII.20.) rendelet, 62/2010. (VIII.3.) határozat, 5/2010. (VIII.3.) rendelet.

Somogyzentpál: 8/2003. (X.1.) rendelet, 10/2010. (VI.24.) rendelet, 8/2011. (IX.29.) rendelet.

Településfejlesztési koncepció

Balatonboglár: 220/2002 (IX.26.) határozat, 283/2002 (XI.28.) határozat, 328/2013. (XII.5.) határozat.

Balatonfenyves: 161/2016. (XI.29.) Kt. határozat.

Balatonlelle: 97/2018. (VII.23.) Kt. határozat.

Balatonszemes: 120/2013. (X.28.) határozat.

Buzsák: 13/2004. (II.11.) határozat.

Fonyód: 128/2010. (VI.24.) határozat, 231/2002 (XI.28.) határozat.

Látrány: 5/2003 (I.27.) határozat.

Lengyeltóti: 26/2003 (III.20.) határozat.

Ordacsehi: 23/2004. (III.31.) határozat.

Öreglak: 77/2001. (VI.28.) sz. kt. határozat, 57/2002. (XII.12.) határozat.

Somogytúr: 1/2005 (I.11.) határozat, 8/2000 (VI.21.) határozat.

Táska: 40/2005. (VIII.16.) határozat.

Településszerkezeti terv

Balatonboglár: 33/2004 (II.25.) határozat, 83/2005. (IV.28.) határozat, 225/2014. (XI.27.) határozat, 192/2014. (IX.11.) határozat, 260/2015. (VIII.28.) határozat, 318/2016. (XI.24.) határozat, 252/2017. (X.5.) határozat.

Balatonfenyves: 35/2020. (IX.24.) Kt. határozat.

Balatonlelle: 175/2013. (VII.29.) Kt. határozat, 4/2017. (I.26.) Kt. határozat, 31/2019. (II.28.) Kt. határozat, 22/2020. (II.13.) Kt. határozat, 66/2020. (V.28.) Kt. határozat, 27/2021. (III.12.) polgármesteri határozat.

Balatonszemes: 144/2017. (VI.19.) határozat, 71/2008 (IV.21.) határozat, 101/2014. (III.24.) határozat, 138/2016. (V.26.) határozat, 68/2012. (III.19.) határozat, 86/2010. (V.17.) határozat, 267/2016. (XII.12.) határozat, 101/2002 (VI.17.) határozat.

Buzsák: 94/2010. (IX.8.) határozat, 122/2012. (XI.13.) határozat, 49/2015. (III.31.) határozat.

Fonyód: 71/2015. (IV.29.) határozat, 172/2017. (VII.13.) határozat, 152/2005 (VI.30.) határozat, 128/2010. (VI.24.) határozat, 128/2010 (VI.24.) határozat.

Látrány: 100/2008 (XII.01.) határozat, 29/2004. (IV.15.) határozat.

Lengyeltóti: 1/2004 (I.29.) határozat, 2/2017. (I.12.) határozat, 14/2012. (I.30.) határozat.

Ordacsehi: 79/2011. (X.26.) határozat, 72/2006 (VI.28.) határozat, 57/2006 (V.31.) határozat, 135/2004 (X.26.) határozat, 135/2005 (X.26.) határozat, 24/2010 (IV.07.) határozat.

Öreglak: 30/2004. (IX.7.) határozat, 30/2004. (IX.7.) határozat, 93/2016. (XII.12.) határozat.

Somogytúr: 37/2016. (VII.20.) határozat, 62/2010. (VIII.3.) határozat, 41/2000. (XI.2.)

határozat, 8/2001 (XI.21.) rendelet, 62/2017. (XI.8.) határozat, 57/2016. (X.26.) határozat, 49/2005. (VI.01.) határozat.

Táska: 58/2005. (XI.25.) határozat.

Körzeti erdőtervek

A Nemzeti Földügyi Központ Erdészeti Főosztály által üzemeltetett Erdőtérkép webes alkalmazás (<https://erdoterkep.nebih.gov.hu/>) alapján a tervezési terület 10%-án (845 ha)

található üzemtervezett erdőrészlet. A Marcali erdőtervezési körzethez 153 ha (18%), a Somogyvárihoz 692 ha (82%) tartozik. Ezek a területeken az erdőgazdálkodás az Erdőtörvényben (2009. évi XXXVII. törvény az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról) foglaltak szerint zajlik, az aktuális erdőtervek alapján.

Halgazdálkodási tervek

Somogy Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi és Erdőgazdálkodási Főosztály Földművelésügyi Osztályának SOH/21/262-2/2016. ügyiratszámú határozata a Balaton és vízrendszerére szóló halgazdálkodási jog nyilvántartásba vételéről.

Tájegységi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek

A vadgazdálkodási tájegységekről szóló 13/2016. (III. 2.) FM rendelet alapján a tervezési területtel átfedő vadgazdálkodási tájegységek a Dél-balatoni (410) és a Külső-somogyi (402) vadgazdálkodási tájegység.

A vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadásatról szóló 1996. évi LV. törvény 11/C. § (1) alapján a Somogy Megyei Kormányhivatal hirdetményben tette közzé a vadászterület határára vonatkozó határozatait a 2017.03.01-től- 2037.02.28-ig tartó üzemtervi ciklusra.

Vadgazdálkodási egység	Kódszám	Vadgazdálkodási üzemterv jóváhagyó határozat száma
Balaton-felvidéki Nemzeti Park (Csopak)	14-350250-410	SOH/21/1138-2/2016
Csehi-Imrédi Vadásztársaság (Ordacsehi)	14-350350-410	SOH/21/1136-2/2016
FT. és Természetbarátok Látrányi Vadász Egy. (Látrány)	14-350450-402	SOH/21/1182-4/2016
AligVárom Vadásztársaság (Marcali)	14-351650-410	SOH/21/1141-2/2016
Cseralja Vadásztársaság (Buzsák)	14-355150-410	SOH/21/1197-2/2016
Lengyeltóti és Környéke Trófea Vt. (Lengyeltóti)	14-351550-410	SOH/21/1176-2/2016
Somogyi Pagony Vadásztársaság (Somogyvár)	14-351560-410	SOH/21/1178-2/2016

A 1546/2017. (VIII. 18.) Korm. határozat a Nagybereki Vadgazdálkodási Egység vadászati joggyakorlásával összefüggő egyes kérdésekről jogszabály alapján „a 14-350250-410 kódszámú Nagybereki vadászterületen, a 2017-2037-es üzemtervi ciklusban a vadászati jogot a Földművelésügyi Minisztérium irányítása alatt álló Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság gyakorolja”. Tehát a tervezési terület nagy részén, amely magába foglalja a Pogányvölgyi rétek (HUDD20035) és a Fehérvíz (HUDD20031) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület legnagyobb részét is, a BfNPI a vadgazdálkodó.

Vízgyűjtő-gazdálkodási terv

Magyarország 2015. december 22-én közzétett Vízyűjtő-gazdálkodási tervét a közigazgatási egyeztetést követően a Magyar Kormány 2016. március 9-én elfogadta. A terv elfogadását a Kormány a Magyar Közlöny 2016. évi 44. számában megjelent 1155/2016. (III.31.) Korm. határozatban hirdette ki. A terv rövid változata a 2016. április 7-én megjelent 14. sz. Hivatalos

Értesítőben, és annak mellékleteiben érhető el (<http://www.vizugy.hu/index.php?module=vizstrat&program%20elemid=149>).

A tervezési terület a Balaton részvízgyűjtő, 4-2. azonosítójú Balaton közvetlen alegységbe tartozik. A vonatkozó tervek:

- Balaton részvízgyűjtő vízgyűjtő-gazdálkodási terv (2015),
- Balaton közvetlen alegység vízgyűjtő-gazdálkodási Terv (2016).

Egyéb tervek

A területfejlesztési törvény előírásainak megfelelően a Balaton Fejlesztési Tanács elkészítette a Balaton Kiemelt Térség területfejlesztési koncepcióját és területfejlesztési programját a 2021-2027 közötti időszakra, mely az alábbi oldalon érhető el: <https://balatonregion.hu/tersegfejlesztes/atfogo-regiofejlesztési-programok/aktualis-fejlesztési-dokumentumok/>

2. Veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége H = nagy, M = közepes, L = kis jelentőségű	Érintett terület aránya a jelölő érték szempontjából (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A06	Gyepművelés felhagyása (pl. legeltetés vagy kaszálás megszüntetése)	H	50	A legeltetés, vagy kaszálás felhagyása során meginduló szukcessziós folyamatok hatására a terület jellege jelentősen megváltozik. Beindul a cserjésedés, a fajösszetétel megváltozása, inváziós növényfajok, mint a magas aranyvessző (<i>Solidago gigantea</i>) terjeszkedése. Ilyen a Látrányi Puszta TT délnyugati része (0165 és 0166 hrsz). A Nagyberkek, illetve a Látrányi Puszta esetében ezek fontos vadlúd pihenő- és táplálkozóhelyek, ezek átalakulása vagy megszűnése a vadlúd (<i>Anser</i>) fajok életterének szűkülését okozná. Ugyanez vonatkozik a ragadozómadár fajokra (barna kánya (<i>Milvus migrans</i>), kígyászölyv (<i>Circaetus gallicus</i>), barna rétihéja (<i>Circus aeruginosus</i>), kékes rétihéja (<i>Circus cyaneus</i>), hamvas rétihéja (<i>Circus pygargus</i>), kék vércse (<i>Falco vespertinus</i>), darázsölyv (<i>Pernis apivorus</i>), gólyákra <i>Ciconia</i> spp.), partimadár-fajokra, is, amelyeknek fontos táplálkozó-, utóbbiaknak pedig még költőhely is.
A08	Gyepterület kaszálása vagy vágása	H	5	A helytelen időpontban végzett kaszálás veszélyezteti a haris (<i>Crex crex</i>) és a hamvas rétihéja (<i>Circus pygargus</i>) állományát (fészkek, csibe vagy az adult madarak pusztulása).
A09	Intenzív legeltetés vagy túllegeltetés	L	3	Kevésbé káros, mint a gyepművelés felhagyása. A fajösszetétel változását és a táplálékkínálat csökkenését okozhatja. A vadlúd fajok (<i>Anser</i> spp.) számára kedvezőtlen a téli táplálékszegény időszakban. Elsősorban a Látrányi Puszta területén jellemző.
A10	Extenzív legeltetés vagy alullegetetés	L	10	Kevésbé káros, mint a gyepművelés teljes felhagyása. Ugyanakkor a túl magasra nőtt gyepekben korlátozott a szalakóta (<i>Coracias garrulus</i>) és a ragadozómadár fajok (barna kánya (<i>Milvus migrans</i>), kígyászölyv (<i>Circaetus gallicus</i>), barna rétihéja (<i>Circus aeruginosus</i>), kékes rétihéja (<i>Circus cyaneus</i>),

				hamvas rétihéja (<i>Circus pygargus</i>), kék vércse (<i>Falco vespertinus</i>), darázsölyv (<i>Pernis apivorus</i>) táplálkozásának lehetősége.
A15	Mezőgazdasági talajművelés (pl. szántás)	L	1	Az alacsony értékű mezőgazdasági területek néhány évre művelés alól való kivétele esetenként spontán gyepesedéssel kedvező élőhelyek kialakulását okozza, amelynek hatósági felszólítás miatti beszántása megszünteti ezeket. Ez a partimadarak (gólyatöcs (<i>Himantopus himantopus</i>), gulipán (<i>Recurvirostra avosetta</i>), pajzsoscankó (<i>Philomachus pugnax</i>), piros lábú cankó (<i>Tringa totanus</i>) számára főként csapadékos vonulási időszakban fontos pihenő- és táplálkozóhelyek lehetnek.
A20	Műtrágya kijuttatása mezőgazdasági területre	M	1	Potenciális veszélyforrás a partimadarak (gólyatöcs (<i>Himantopus himantopus</i>), gulipán (<i>Recurvirostra avosetta</i>), pajzsoscankó (<i>Philomachus pugnax</i>), piros lábú cankó (<i>Tringa totanus</i>), illetve egyéb földön táplálkozó madarak táplálkozás során szervezetükben felhalmozódó kemikáliák hatása. A hatás mértéke nem ismert, nem kutatott.
A21	Növényvédő szerek használata a mezőgazdaságban	M	1	Potenciális veszélyforrás a partimadarak (<i>Himantopus himantopus</i> , <i>Recurvirostra avosetta</i> , <i>Philomachus pugnax</i> , <i>Tringa totanus</i>), illetve egyéb földön táplálkozó madarak táplálkozás során szervezetükben felhalmozódó kemikáliák hatása. A hatás mértéke nem ismert, nem kutatott.
A36	Egyéb mezőgazdasági tevékenység	H	4	A nádaratás rossz időpontban, vagy a nádaratás hiánya. Nádaratás az elmúlt évtizedekben már csak az Ordacsehi-berekben volt, de az utóbbi években ott sem. Ennek időpontja könnyen szabályozható, mivel saját vagyongazdálkodási terület. Nagyobb probléma a nádaratás hiánya pl. az Irmapusztai-halastavaktól északra a Lellei-berekben. Egyes fajok a a bakcsó (<i>Nycticorax nycticorax</i>), bölömbika (<i>Botaurus stellaris</i>), nagy kócsag (<i>Egretta alba</i>), kanalasgém (<i>Platalea leucorodia</i>), barna rétihéja (<i>Circus aeruginosus</i>), fülemülesítke (<i>Acrocephalus melanopogon</i>) a régi (avas) nádasokat kedvelik, addig más fajok pl. kékbegy (<i>Luscinia svecica</i>) számára a fiatal (friss) vagy néhány éves nádasok is megfelelőek.

B03	Erdőfelújítás idegenhonos, vagy tájidegen fajokkal vagy azok betelepítése (beleértve az új fajokat és GMO-kat)	L	5	A tervezési terület (Nagyberek, Látrányi Puszta) több üzemtervezett erdőrészletében nem őshonos, táj- és termőhelyidegen fafajok (pl. akác, feketefenyő) találhatóak. A feketefenyvesek sem fatermelést, sem természetvédelmi célokat nem szolgálnak. Az akácok a faj terjedésével gyepterületeket kolonizálnak. Bár ezek jelenléte konkrét veszélyt nem jelent, de élőhelyként sem funkcionálnak megfelelően a potenciális természetes vegetációhoz képest. Ugyanezek a helyeken álló pl. nyáras megfelelő fészkelőhely lehetne pl. a rétisas (<i>Haliaeetus albicilla</i>) számára.
B07	Lábonálló és fekvő holt fa eltávolítása, beleértve a törmeléket is	M	10	A lábonálló és fekvő holtfa költő- és/vagy táplálkozóhely a harkály (<i>Picus canus</i> , <i>Dryocopus martius</i> , <i>Dendrocopos medius</i> , <i>Dendrocopos syriacus</i>) fajoknak és az örvös légykapónak (<i>Ficedula albicollis</i>). Ezek eltávolítása főlegesen és élőhelyvesztést okoz.
B08	Idős fák eltávolítása (kivéve a lábonálló vagy fekvő holt fát)	H	10	Az idős fák darázsölyv (<i>Pernis apivorus</i>), a a rétisas (<i>Haliaeetus albicilla</i>), vagy a fekete gólya (<i>Ciconia nigra</i>) fészkelőhelyei. Ezek eltávolítása a meglévő és a potenciális fészkelőhelyek megszűnését jelenti.
D06	Elektromos áram és kommunikáció átvitel (vezetékek)	H	1	Elektromos (közép- és nagyfeszültségű kábelek) és kommunikációs vezetékekkel való ütközés a jelölőfajok közül a vízi-, és a ragadozó madarak számára veszélyes. Az áramütés okozta pusztulás a gólyák és elsősorban a ragadozó madarak számára igen jelentős veszélyforrás, ezen belül is a legfőbb probléma a nem madárbarát kialakítású közepfeszültségű légvezetékek. Érintett fajok: bölömbika (<i>Botaurus stellaris</i>), törpegém (<i>Ixobrychus minutus</i>), bakcsó (<i>Nycticorax nycticorax</i>), üstökögém (<i>Ardeola ralloides</i>), kis kócsag (<i>Egretta garzetta</i>), nagy kócsag (<i>Egretta alba</i>), vörös gém (<i>Ardea purpurea</i>), fekete gólya (<i>Ciconia nigra</i>), fehér gólya (<i>Ciconia ciconia</i>), batla (<i>Plegadis falcinellus</i>), kanalasgém (<i>Platalea leucorodia</i>), nagy lilik (<i>Anser albifrons</i>), kis lilik (<i>Anser erythropus</i>), nyári lúd (<i>Anser anser</i>), kendermagos réce (<i>Anas strepera</i>), tőkés réce (<i>Anas platyrhynchos</i>), böjti réce (<i>Anas querquedula</i>), , batrátréce (<i>Aythya ferina</i>), cigányréce (<i>Aythya nyroca</i>), guvat (<i>Rallus aquaticus</i>), pettyes vízicsibe (<i>Porzana</i>

				porzana), kis vízicsibe (<i>Porzana parva</i>), gólyatöcs (<i>Himantopus himantopus</i>), gulipán (<i>Recurvirostra avosetta</i>), pajzsoscankó (<i>Philomachus pugnax</i>), piroslábú cankó (<i>Tringa totanus</i>), küszvágó csér (<i>Sterna hirundo</i>), fattyúszerkő (<i>Chlidonias hybridus</i>), kormos szerkő (<i>Chlidonias niger</i>), kis kárókatona (<i>Phalacrocorax pygmeus</i>), darázsölyv (<i>Pernis apivorus</i>), rétisas (<i>Haliaeetus albicilla</i>), kígyászölyv (<i>Circaetus gallicus</i>), barna rétihéja (<i>Circus aeruginosus</i>), kékes rétihéja (<i>Circus cyaneus</i>), hamvas rétihéja (<i>Circus pygargus</i>), parlagi sas (<i>Aquila heliaca</i>), békászó sas (<i>Aquila pomarina</i>), halászsas (<i>Pandion haliaetus</i>), kék vércse (<i>Falco vespertinus</i>).
E01	Utak, ösvények, vasútvonalak és a kapcsolódó infrastruktúra (pl. hidak, viaduktok, alagutak)	H	1	Elsősorban az M7-es autópályán történő nagy sebességű közlekedés lehet veszélyes az alacsonyan repülő és az autópályán és annak közvetlen közelében vadászó ragadozó madarak, pl. réti fülesbagoly (<i>Asio flammeus</i>) számára.
F07	Sport, turisztikai és szabadidős tevékenységek	M	10	A Nagyberkek (Fehérvíz) területén a túrázók és az illegális kerékpározók, a Bugaszegi-tavon a horgászok jelenthetnek zavarást a vízimadár-fajok számára elsősorban fészkelési időszakban, de az őszi és téli időszakban is. Érintett fajok: bölömbika (<i>Botaurus stellaris</i>), törpegém (<i>Ixobrychus minutus</i>), bakcsó (<i>Nycticorax nycticorax</i>), üstökögém (<i>Ardeola ralloides</i>), kis kócsag (<i>Egretta garzetta</i>), nagy kócsag (<i>Egretta alba</i>), vörös gém (<i>Ardea purpurea</i>), kanalagém (<i>Platalea leucorodia</i>), nyári lúd (<i>Anser anser</i>), cigányréce (<i>Aythya nyroca</i>), guvat (<i>Rallus aquaticus</i>), pettyes vízicsibe (<i>Porzana porzana</i>), kis vízicsibe (<i>Porzana parva</i>), piroslábú cankó (<i>Tringa totanus</i>), szerecsensirály (<i>Larus melanocephalus</i>), küszvágó csér (<i>Sterna hirundo</i>), fattyúszerkő (<i>Chlidonias hybridus</i>), kormos szerkő (<i>Chlidonias niger</i>), kis kárókatona (<i>Phalacrocorax pygmeus</i>).
G07	Vadászat	M	70	A nyári lúd (<i>Anser anser</i>), nagy lilik (<i>Anser albifrons</i>), tőkés réce (<i>Anas platyrhynchos</i>), vadászható fajok, ugyanakkor egyes területeken, az Irmapusztai-halastavakon, az Ordacsehi-berekben, a Fehérvízen a vízivad nem vadászható, a többi területen részben vadászható.

				<p>A legfontosabb veszélyforrás nem elsősorban a lelövés, hanem a zavarás. A halastavi kárókatona-gyérítés során szinte valamennyi vízimadár faj érintett.</p>
G12	Járolékos kifogás vagy véletlen elpusztítás (horgászati vagy vadászati tevékenységek következtében)	L	80	<p>A vadlúd vadászatok vagy a kárókatona halastavi gyérítése során a többi jelölőfajok (kis lilik (<i>Anser erythropus</i>), vörösnakú lúd (<i>Branta ruficollis</i>), kendermagos réce (<i>Anas strepera</i>), böjti réce (<i>Anas querquedula</i>), , kanalas réce (<i>Anas clypeata</i>), barátréce, (<i>Aythya ferina</i>), cigányréce (<i>Aythya nyroca</i>), kis kárókatona (<i>Phalacrocorax pygmeus</i>) is áldozatul eshetnek. Szándékosság nem feltételezhető, illetve ilyen esetek az utóbbi két évtizedben nem ismertek.</p>
H04	Vandalizmus vagy gyújtogatás	H	10	<p>A legnagyobb veszélyforrás a nádasok tavaszi (költési időben) történő felgyújtása. Nem gyakori eset, de néhány évente előfordul. Ez nemcsak a nádi énekesmadarakat (kékbegy (<i>Luscinia svecica</i>), fülemülesitke (<i>Acrocephalus melanopogon</i>), hanem a gémféléket (törpegém (<i>Ixobrychus minutus</i>), bölömbika (<i>Botaurus stellaris</i>), nagy kócsag (<i>Egretta alba</i>), vörös gém (<i>Ardea purpurea</i>), kanalagém (<i>Platalea leucorodia</i>), a pettyes vízcisibét (<i>Porzana porzana</i>), a kis vízcisibét (<i>Porzana parva</i>), a nyári ludat (<i>Anser anser</i>) és a barna rétihéját (<i>Circus aeruginosus</i>) is érintheti.</p>
I01	Az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok	L	30	<p>A tervezési területen jelentős az inváziós fertőzöttség. Helyenként (pontosan) már a selyemkóró (<i>Asclepias syriaca</i>) megjelent (pl. Látrányi Puszta TT). Továbbá jelentős a bálványfa (<i>Ailanthus altissima</i>) spontán előfordulása és terjeszkedése. Közepes és hosszabb távon élőhelyvesztést okoz. Az érintett fajok: erdei pacsirta (<i>Lullula arborea</i>), karvalyposzáta (<i>Sylvia nisoria</i>), töviszúró gébics (<i>Lanius collurio</i>), szalakóta (<i>Coracias garrulus</i>).</p>
I02	Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül)	L	30	<p>Elsősorban a magas aranyvessző (<i>Solidago gigantea</i>) terjedt el. Továbbá jelentős a nedves élőhelyeken az amerikai kőrös (<i>Fraxinus pennsylvanica</i>) és a zöld juhar (<i>Acer negundo</i>) térfoglalása, illetve a gyepeken az ezüstfa (<i>Elaeagnus angustifolia</i>) és a fehér akác (<i>Robinia pseudoacacia</i>) spontán előfordulása és terjeszkedése. Közepes és hosszabb távon élőhelyvesztést okoz. Az érintett fajok: erdei</p>

				pacsirta (<i>Lullula arborea</i>), karvalyposzáta (<i>Sylvia nisoria</i>), tövisszúró gébics (<i>Lanius collurio</i>), szalakóta (<i>Coracias garrulus</i>).
K03	Gátak létesítése és működtetése	L	1	A gátak, töltések rézsűjének kaszálása az ott fészkelő nyári lúd (<i>Anser anser</i>), és a récefajok számára veszélyes. Hasonlóan káros a nádas szegélyek irtása a törpegém (<i>Ixobrychus minutus</i>) szempontjából.
K05	Víztestek fizikai változása	H	20	A legnagyobb veszélyforrás a vízszint rossz időben történő változtatása vagy időjárás miatti változása. A vízszint emelkedése a fészkek víz alá kerülését, ami a költések meghiúsulását okozhatja. A vízszintcsökkenés pedig a táplálkozó terület csökkenését, elvesztését okozhatja, illetve az emlős predátorok bejutását teszi lehetővé. Érintett fajok: kis vöcsök (<i>Tachybaptus ruficollis</i>), feketenyakú vöcsök (<i>Podiceps nigricollis</i>), bölömbika (<i>Botaurus stellaris</i>), törpegém (<i>Ixobrychus minutus</i>), bakesó (<i>Nycticorax nycticorax</i>), üstökösgém (<i>Ardeola ralloides</i>), kis kócsag (<i>Egretta garzetta</i>), nagy kócsag (<i>Egretta alba</i>), vörös gém (<i>Ardea purpurea</i>), fekete gólya (<i>Ciconia nigra</i>), kanalasgém (<i>Platalea leucorodia</i>), nagy lilik (<i>Anser albifrons</i>), kis lilik (<i>Anser erythropus</i>), nyári lúd (<i>Anser anser</i>), vörösnyakú lúd (<i>Branta ruficollis</i>), kendermagos réce (<i>Anas strepera</i>), tőkés réce (<i>Anas platyrhynchos</i>), bőjti réce (<i>Anas querquedula</i>), barátréce, (<i>Aythya ferina</i>), cigányréce (<i>Aythya nyroca</i>), barna kánya (<i>Milvus migrans</i>), a rétisas (<i>Haliaetus albicilla</i>), barna rétihéja (<i>Circus aeruginosus</i>), halászsas (<i>Pandion haliaetus</i>), guvat (<i>Rallus aquaticus</i>), pettyes vízicsibe (<i>Porzana porzana</i>), kis vízicsibe (<i>Porzana parva</i>), piroslábú cankó (<i>Tringa totanus</i>), szerecsensirály (<i>Larus melanocephalus</i>), küszvágó csér (<i>Sterna hirundo</i>), fattyúszerkő (<i>Chlidonias hybridus</i>), kormos szerkő (<i>Chlidonias niger</i>), kis kárókatona (<i>Phalacrocorax pygmeus</i>).
L02	Fajösszetétel változás természetes szukcesszió következtében (más, mint a mezőgazdasági	H	1	Az Irmapusztai-halastavakon a küszvágó csér (<i>Sterna hirundo</i>) költőszigeten megjelenő magaskórós növényzet csökkenti a költés lehetőségét.

	vagy erdészeti gyakorlat által okozott közvetlen változás)			
L06	Állat- és növényfajok közötti kölcsönhatások (versengés, ragadozás, élősködés, patogenitás)	H	50	<p>A vaddisznó, az emlős ragadozók, mint (pl. róka, borz, menyétfélék), a kóbor kutya és macska, a patkány, a szárnyas predátorok (pl. dolmányos varjú, szarka) kártétele költőszigeteken, fészektelepeken, illetve további földön fészkelő fajok esetében. A pontos károkozás mértéke nem ismert, de esetenként akár egy teljes fészektelepen, vagy annak nagy részén megghiúsulhat a költés. Ismert esetek küszvágó csér, illetve nagy kócsag telepeken.</p> <p>Érintett fajok: kis vöcsök (<i>Tachybaptus ruficollis</i>), feketenyakú vöcsök (<i>Podiceps nigricollis</i>), nyári lúd (<i>Anser anser</i>), haris (<i>Crex crex</i>), bölömbika (<i>Botaurus stellaris</i>), törpegém (<i>Ixobrychus minutus</i>), bakcsó (<i>Nycticorax nycticorax</i>), üstökögém (<i>Ardeola ralloides</i>), kis kócsag (<i>Egretta garzetta</i>), nagy kócsag (<i>Egretta alba</i>), vörös gém (<i>Ardea purpurea</i>), kanalagém (<i>Platalea leucorodia</i>), nyári lúd (<i>Anser anser</i>), barátréce, (<i>Aythya ferina</i>), cigányréce (<i>Aythya nyroca</i>), guvat (<i>Rallus aquaticus</i>), pettyes vízicsibe (<i>Porzana porzana</i>), kis vízicsibe (<i>Porzana parva</i>), piros lábú cankó (<i>Tringa totanus</i>), szerecsensirály (<i>Larus melanocephalus</i>), küszvágó csér (<i>Sterna hirundo</i>), fattyúszerkő (<i>Chlidonias hybridus</i>), kormos szerkő (<i>Chlidonias niger</i>), kis kárókatona (<i>Phalacrocorax pygmeus</i>).</p>
N02	Aszály és csapadékmennyiség csökkenés a klímaváltozás következtében	H	100	<p>Az aszály következtében nemcsak a vízfolyások nyári kiszáradása okoz időszakos élőhelyvesztést, hanem a nedves gyepek, illetve kisebb, sekély víztestek is kiszáradnak. Az alacsony vízszint lehetővé teszi a szőrmés predátorok bejutását.</p> <p>Érintett fajok: : kis vöcsök (<i>Tachybaptus ruficollis</i>), feketenyakú vöcsök (<i>Podiceps nigricollis</i>), haris (<i>Crex crex</i>), bölömbika (<i>Botaurus stellaris</i>), törpegém (<i>Ixobrychus minutus</i>), bakcsó (<i>Nycticorax nycticorax</i>), üstökögém (<i>Ardeola ralloides</i>), kis kócsag (<i>Egretta garzetta</i>), nagy kócsag (<i>Egretta alba</i>), vörös gém (<i>Ardea purpurea</i>), fekete gólya (<i>Ciconia nigra</i>), kanalagém (<i>Platalea</i></p>

				leucorodia), nagy lilik (<i>Anser albifrons</i>), kis lilik (<i>Anser erythropus</i>), nyári lúd (<i>Anser anser</i>), vörösnyakú lúd (<i>Branta ruficollis</i>), kendermagos réce (<i>Anas strepera</i>), tőkés réce (<i>Anas platyrhynchos</i>), böjti réce (<i>Anas querquedula</i>), barátréce, (<i>Aythya ferina</i>), cigányréce (<i>Aythya nyroca</i>), barna kánya (<i>Milvus migrans</i>), a rétisas (<i>Haliaetus albicilla</i>), kígyászölyv (<i>Circaetus gallicus</i>), barna rétihéja (<i>Circus aeruginosus</i>), hamvas rétihéja (<i>Circus pygargus</i>), guvat (<i>Rallus aquaticus</i>), pettyes vízicsibe (<i>Porzana porzana</i>), kis vízicsibe (<i>Porzana parva</i>), piroslábú cankó (<i>Tringa totanus</i>), szerecsensirály (<i>Larus melanocephalus</i>), küszvágó csér (<i>Sterna hirundo</i>), fattyúszerkő (<i>Chlidonias hybridus</i>), kormos szerkő (<i>Chlidonias niger</i>), kis kárókatona (<i>Phalacrocorax pygmeus</i>).
Xp	Nincs információ a hatásokról	L	20	A vetési lúd (<i>Anser fabalis</i>) a korábbi nagy őszi-téli egyedszámban történő megjelenése az elmúlt években már nem jellemző, gyakorlatilag csak 1-2 egyed fordul elő. A faj Ny-Európában a vonuló/teelő területeken jelen van, a hazai eltűnésének oka nem ismert, de vélhetően a vonulási útvonal áthelyeződhetett.

Kód	Jövőbeli potenciális veszélyeztető tényező neve	Jelentősége H = nagy, M = közepes, L = kis jelentőségű	Érintett terület aránya a jelölő érték szempontjából (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A06	Gyepművelés felhagyása (pl. legeltetés vagy kaszálás megszüntetése)	H	10	A legeltetés, vagy kaszálás felhagyása során meginduló szukcessziós folyamatok hatására a terület jellege jelentősen megváltozhat. Beindul a cserjésedés, a fajösszetétel megváltozása, inváziós növényfajok, mint az aranyvessző (<i>Solidago</i> spp.) terjeszkedése. A Nagyberkek, illetve a Látrányi Puszta esetében ezek fontos vadlúd pihenő- és táplálkozóhelyek, ezek átalakulása vagy megszűnése az vadlúd (<i>Anser</i>) fajok életterének szűkülését okozná. Ugyanez vonatkozik a ragadozómadár fajokra: kígyászölyv (<i>Circaetus gallicus</i>), barna

				rétihéja (<i>Circus aeruginosus</i>), kékes rétihéja (<i>Circus cyaneus</i>), hamvas rétihéja (<i>Circus pygargus</i>), kék vércse (<i>Falco vespertinus</i>) is, amelyeknek fontos táplálkozó hely, illetve a hamvas és a barna rétihéják számára fészkelőhely.
B01	Erdővé alakítás más művelési módból vagy erdősítés (kivéve lecsapolás)	L	1	Erdőtelepítési program keretében a jövőben gyepterületeket, alacsony értékű mezőgazdasági területeket erdősíthetnek be. Ez várhatóan csak kis kiterjedésben, de élőhelyvesztést okozhat. Érintett fajok: vadludak (<i>Anser spp.</i>), gólyatöcs (<i>Himantopus himantopus</i>), gulipán (<i>Recurvirostra avosetta</i>), pajzsoscankó (<i>Philomachus pugnax</i>), piroslábú cankó (<i>Tringa totanus</i>), haris (<i>Crex crex</i>), kígyászölyv (<i>Circaetus gallicus</i>), barna rétihéja (<i>Circus aeruginosus</i>), kékes rétihéja (<i>Circus cyaneus</i>), hamvas rétihéja (<i>Circus pygargus</i>), kék vércse (<i>Falco vespertinus</i>), karvalyposzáta (<i>Sylvia nisoria</i>), erdei pacsirta (<i>Lullula arborea</i>), tövisszúró gébics (<i>Lanius collurio</i>).
F01	Más földhasználatú terület lakott területté, településsé vagy rekreációs területté alakítása (kivéve lecsapolás, valamint tengerpart, torkolat és parti körülmények átalakítása)	L	1	Balaton-parti települések terjeszkedése, mezőgazdasági területek rovására, amely élőhelyvesztést és zavarást okozhat. Érintett fajok: bölömbika (<i>Botaurus stellaris</i>), törpegém (<i>Ixobrychus minutus</i>), bakcsó (<i>Nycticorax nycticorax</i>), üstökögém (<i>Ardeola ralloides</i>), kis kócsag (<i>Egretta garzetta</i>), nagy kócsag (<i>Egretta alba</i>), vörös gém (<i>Ardea purpurea</i>), kanalagém (<i>Platalea leucorodia</i>), nyári lúd (<i>Anser anser</i>), barátréce, (<i>Aythya ferina</i>), cigányréce (<i>Aythya nyroca</i>), guvat (<i>Rallus aquaticus</i>), pettyes vízicsibe (<i>Porzana porzana</i>), kis vízicsibe (<i>Porzana parva</i>), gólyatöcs (<i>Himantopus himantopus</i>), gulipán (<i>Recurvirostra avosetta</i>), pajzsoscankó (<i>Philomachus pugnax</i>), piroslábú cankó (<i>Tringa totanus</i>), szerecsensirály (<i>Larus melanocephalus</i>), küszvágó csér (<i>Sterna hirundo</i>), fattyúszerkő (<i>Chlidonias hybridus</i>), kormos szerkő (<i>Chlidonias niger</i>), kis kárókatona (<i>Phalacrocorax pygmeus</i>), kígyászölyv (<i>Circaetus gallicus</i>), barna rétihéja (<i>Circus aeruginosus</i>), kékes rétihéja (<i>Circus cyaneus</i>), hamvas rétihéja (<i>Circus pygargus</i>), kék vércse (<i>Falco vespertinus</i>),

				karvalyposzáta (<i>Sylvia nisoria</i>), erdei pacsirta (<i>Lullula arborea</i>), tövisszúró gébics (<i>Lanius collurio</i>).
F05	Sport, turisztikai és szabadidős infrastruktúra létrehozása vagy fejlesztése (városi vagy rekreációs területeken kívül)	M	1	Rendszeresen felmerül a természeti területek, víztestek sport, turisztikai vagy szabadidős célú hasznosítása, ami nemcsak élőhelyvesztést jelent, hanem a környező területek zavarása is negatív hatású. Valamennyi fajra hatással van.
F07	Sport, turisztikai és szabadidős tevékenységek			A Nagyberkek (Fehérvíz) területén a túrázók, illegális kerékpározók, a Bugaszegi-tavon a horgászok jelenthetnek zavarást a vízimadárfajok számára elsősorban fészkelési időszakban, de az őszi és téli időszakban is. Számuk a jövőben várhatóan emelkedni fog. Valamennyi fajra hatással van.
I01	Az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok	L	30	A gyepeken a selyemkóró (<i>Asclepias syriaca</i>) és a bálványfa (<i>Ailanthus altissima</i>) terjeszkedése. Közepes és hosszabb távon élőhelyvesztést okoz. Az érintett fajok: karvalyposzáta (<i>Sylvia nisoria</i>), erdei pacsirta (<i>Lullula arborea</i>), tövisszúró gébics (<i>Lanius collurio</i>), szalakóta (<i>Coracias garrulus</i>).
I02	Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül)	L	30	Az aranyvessző (<i>Solidago</i> spp.) további terjeszkedése. A nedves élőhelyeken az amerikai kőris (<i>Fraxinus pennsylvanica</i>) és a zöld juhar (<i>Acer negundo</i>), a gyepeken az ezüstfa (<i>Elaeagnus angustifolia</i>) és a fehér akác (<i>Robinia pseudoacacia</i>) terjeszkedése. Közepes és hosszabb távon élőhelyvesztés okoz. Az érintett fajok: karvalyposzáta (<i>Sylvia nisoria</i>), erdei pacsirta (<i>Lullula arborea</i>), tövisszúró gébics (<i>Lanius collurio</i>), szalakóta (<i>Coracias garrulus</i>).
L04	Természetes eutrofizáció vagy savasodás	M	10	A víztestek nyílt vízfelületének csökkenése, a kisebbek elmozdítása. Érintett fajok: bölömbika (<i>Botaurus stellaris</i>), törpegém (<i>Ixobrychus minutus</i>), bakcsó (<i>Nycticorax nycticorax</i>), üstökögém (<i>Ardeola ralloides</i>), kis kócsag (<i>Egretta garzetta</i>), nagy kócsag (<i>Egretta alba</i>), vörös gém (<i>Ardea purpurea</i>), kanalasgém (<i>Platalea leucorodia</i>), barátréce, (<i>Aythya ferina</i>), cigányréce (<i>Aythya nyroca</i>), guvat (<i>Rallus aquaticus</i>), pettyes vízcicsibe (<i>Porzana porzana</i>), kis vízcicsibe (<i>Porzana parva</i>),

				piroslábú cankó (<i>Tringa totanus</i>), szerecsensirály (<i>Larus melanocephalus</i>), küszvágó csér (<i>Sterna hirundo</i>), fattyúszerkő (<i>Chlidonias hybridus</i>), kormos szerkő (<i>Chlidonias niger</i>), kis kárókatona (<i>Phalacrocorax pygmeus</i>).
N02	Aszály és csapadékmennyiség csökkenés a klímaváltozás következtében	H	80	A nedves gyepek, a vízfolyások, a kisebb és sekélyebb víztestek időszakos (nyári) kiszáradása, a nagyobb víztestek vízszintjének drasztikus csökkenése. A következmények a fészkelőhelyek és a táplálékkínálat hirtelen csökkenése, ezáltal a költések elmaradása. Érintett fajok: bölömbika (<i>Botaurus stellaris</i>), törpegém (<i>Ixobrychus minutus</i>), bakcsó (<i>Nycticorax nycticorax</i>), üstökösgém (<i>Ardeola ralloides</i>), kis kócsag (<i>Egretta garzetta</i>), nagy kócsag (<i>Egretta alba</i>), vörös gém (<i>Ardea purpurea</i>), kanalasgém (<i>Platalea leucorodia</i>), barátréce, (<i>Aythya ferina</i>), cigányréce (<i>Aythya nyroca</i>), guvat (<i>Rallus aquaticus</i>), pettyes vízicsibe (<i>Porzana porzana</i>), kis vízicsibe (<i>Porzana parva</i>), piroslábú cankó (<i>Tringa totanus</i>), szerecsensirály (<i>Larus melanocephalus</i>), küszvágó csér (<i>Sterna hirundo</i>), fattyúszerkő (<i>Chlidonias hybridus</i>), kormos szerkő (<i>Chlidonias niger</i>), kis kárókatona (<i>Phalacrocorax pygmeus</i>).

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

Általános célkitűzés: A Natura 2000 különleges madárvédelmi terület természetvédelmi célkitűzése az azon előforduló, a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű madárfajok költő-, vonuló és telelő állományainak, egyedszámának, populációi életképességének megőrzése, a fajok ökológiai szükségleteinek megfelelő és életfeltételeiket biztosító élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének biztosítása, fenntartása, helyreállítása.

Specifikus célok:

A terület fő célkitűzése:

- A Natura 2000 különleges madárvédelmi terület kiemelkedő élőhelyi változatosságának, mozaikosságának biztosítása.
- A kedvező ökológiai állapot felé irányuló folyamatok hosszú távú fenntartása.

További célok:

- A terület vízellátásának és természetéhez közeli vízjárásának biztosítása a fészkelő vízimadárfajok és az azok táplálékbázisát alkotó vízi szervezetek ökológiai igényeinek megfelelően.
- A táplálékbázisban komoly szerepet játszó halfajok ivóhelyeinek fenntartása, rehabilitációja, új ivóhelyek létrehozása, fejlesztése.
- A természetvédelmi szempontok érvényre juttatása a legnagyobb összefüggő vízfelület a Fehérvízi-láp („Nekota-tó”) vízszintjének szabályozása során.
- A halastavakon a fészkelési időszakban bekövetkező szélsőséges vízszintváltozások kivédése az itt fészkelő fajok érdekében.
- A nádasok időbeni és térbeni változatosságának biztosítása érdekében a természetvédelmi szempontokat is figyelembe vevő módszerek hosszú távú alkalmazása a téli nádaratás során.
- A nádas és gyepszegélyek határán a mozaikosság fenntartása.
- A zárt, nagy kiterjedésű nádasok rezervátum jellegének fenntartása és erősítése a költő-, vonuló és telelő madárállományok nyugalma és zavartalansága érdekében.
- Az abiotikus katasztrófák (pl: tűzkár) elhárítása.
- A pusztuló nádasok revitalizációja az optimális vízszintváltozás és természetvédelmi szempontokat is érvényre juttató területkezelés biztosításával.
- A haris (*Crex crex*) költését biztosító gyepterületek kiterjedésének növelése, hariskímélő kaszálási technikák alkalmazása.
- A nagyvadállomány különösen a vaddisznó által okozott természetvédelmi károk csökkentése.
- Fontos a vaddisznó, az emlős ragadozók, mint (pl. róka, borz), a kóbor kutya és macska, a patkány, a szárnyas predátorok (pl. dolmányos varjú, szarka) állományának alacsony szinten való tartása.
- Természetvédelmi célokra megfelelő erdőgazdálkodás kialakítása, a faültetvények erdővé történő átalakítása. Erdők többkorúsítása, a szigetek fásszárú állományainak, bokrosainak fenntartása, megfelelő fészkelőhelyek biztosítása, illetve fenntartása érdekében a fészkelő fajok részére.
- A fészkelő szigetek fenntartása a védett és fokozottan védett madárfajok számára.
- Idegenhonos, inváziós fajokkal szembeni védekezés.
- Idegenhonos fajok (nem őshonos állat- és növényfajok) telepítésének tiltása.

- A halastavi kárókatonagyérítés során ügyelni kell más madárfajok kíméletére.
- A gátak és töltések kaszálása során a korona alatt a rézsűk kaszálása márc. 1 és júl. 15. között nem javasolható, mivel ezek récék és egyéb fajok potenciális fészkelőhelyei.
- Odúk és költőládák kihelyezése javasolható.

3.2. Kezelési javaslatok

A fejezetben először a gazdálkodáshoz nem köthető általános javaslatok kerülnek ismertetésre, majd következnek a gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok erdő- és mezőgazdálkodásra és a vízgazdálkodásra vonatkozóan. Ezt követik az egyes kezelési egységekre megfogalmazott előírások és kezelési javaslatok. A természetvédelmi szempontból javasolt kezelések egységesebb átláthatósága érdekében az általános gazdálkodásra vonatkozó fejezeten túl, ún. kezelési egységeket (KE) állapítottunk meg, melyeket hasonló jellegű, vagy hasonló kezelést igénylő élőhelyfoltok alkotnak. A kezelési egységek lehatárolása nem követi az ingatlannyilvántartási határokat, mivel a valós és a tényleges területhasználat attól jelentősen eltérhet. A kezelési egységek lefedik a teljes tervezési területet, s egyaránt tartalmaznak jelölő és nem jelölő (utóbbiak között akár másodlagos) élőhelytípusokat. A tervezési terület meglehetősen összetett. A kezelési egységeknél meghatározzuk azon intézkedéseket, melyek a jelölő a faj megőrzése érdekében javasolunk, illetve az esetleges élőhelyfejlesztési lehetőségekre is kitérünk.

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. pontja alapján „(5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.”

Az itt megfogalmazott kezelési javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára, megadják, hogy a jelölő értékek megőrzéséhez milyen kezelési előírás-javaslatok alkalmazása szükséges. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz. A tervekészítés időpontjában jogszabály alapján kötelezően betartandó előírásokon túli, a célokhoz illeszkedő, kívánatos kezelést megfogalmazó előírás-javaslatok iránymutatásként szolgálnak.

A részben vagy teljesen átfedő Fehérvíz (HUDD20031) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (<https://www.bfn.hu/public/download/fc3ef3f1580dc8f9640d354b1a4bb670>), a Pogányvölgyi rétek (HUDD20035) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület <https://www.bfn.hu/public/download/8e5c404872070a8ac7caa56beeeaae9b>, az Ordacsehi berkek (HUDD20036) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület <https://www.bfn.hu/public/download/bb0a5eb1dea332e6f713adc2d60c27cc> valamint a Látrányi puszta (HUDD20058) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület <https://www.bfn.hu/public/download/f6ff29767e6891c37a3c9d3ef423c3cc> elfogadott fenntartási terve természetesen tartalmaznak elsősorban a jelölő élőhelyekre vonatkozó gazdálkodási ajánlásokat.

A) Gazdálkodáshoz nem köthető, általános javaslatok:

- A vizes élőhelyek (halastavak, berkek) természetesen megfelelő vízellátását biztosítani szükséges. Fontos a szélsőséges vízszintek kialakulásának megakadályozása, különösen a fészkelési időszakban.

- A tervezési terület belterületbe vonása, azon lakó, üdülő vagy iparterület kijelölése nem engedélyezhető.
- A tervezési területen az illegális hulladék elhelyezését meg kell akadályozni, a meglévőket fel kell számolni.
- Új bányatelek kialakítása és egyéb infrastrukturális fejlesztés a tervezési területen nem javasolható.
- A tervezési területen belüli ingatlanokon bármiféle (pl. tanösvényt, turistautat érintő) karbantartási, fenntartási munkát a természeti és táji értékek kímélete, védelme és megőrzése érdekében, illetve ezen szempontok figyelembevételével mellett, a műszakilag indokolható legkisebb terület igénybevétele mellett lehet végezni.
- Természetvédelmi infrastruktúráként csak az élőhely-rehabilitációt és a terület hatósági megjelölését, valamint a természetvédelmi célú oktatást, nevelést, bemutatót szolgáló létesítmények helyezhetők el.
- A tervezési területet bármilyen formában érintő fejlesztés vagy jelentősebb volumenű karbantartási munkák előtt az érintett nemzeti park igazgatóságot (Balaton-felvidéki NPI) értesíteni szükséges.
- A tervezési területen a földfelszíni, továbbá vízi technikai sporttevékenység (motorkrossz, off-road, jet-ski, wakeboard stb.) nem folytatható, kivéve Somogytúr 0115/3 hrsz-ú területen.
- A területen tömeges horgászat, horgászat céljából csónakhasználat, horgászverseny, közösségi rendezvény kerülendő. Ilyen rendezvény csak olyan létszámmal tervezhető, hogy ne okozza a gyepes, nádas és vízállásos területek állapotának átmeneti romlását, a védett fajok zavarását. A parkolók, kiszolgáló létesítmények a szántó vagy beépített területeken helyezendők el.
- A természetvédelmi kezeléshez nem kapcsolódó területkivonás gyepes, nádas vagy vízállásos területeken nem engedélyezhető. Az ilyen beruházások a jelölő típusú élőhely kiterjedésének illetve a jelölő fajok állományának csökkenésével járnak, ami ellentétes lenne kijelölés céljaival. Kivételt jelenthet a legeltetési állattartás érdekében, gyepterületen jelenleg is meglévő építmény bővítése, ha arra más alternatíva nincsen.
- Szélerőmű, szélerőmű-park telepítése nem javasolható. Napelempark csak degradált (barnamezős) területen ajánlott.
- Az utak és egyéb vonalas létesítmények (elektromos vezetékek) karbantartása során a természeti és táji értékek kímélete, védelme és fenntartása érdekében cserjeirtást, fakivágást fészkelési időszakon kívül, augusztus 15. és március 15. között lehet végezni. A bolygatott talajfelszíneken az özönnövények megjelenését, megtelepedését, terjedését kaszálással javasolt megakadályozni. Az idegenhonos fafajok (amerikai kőris, zöld juhar, bálványfa, akác, ezüstfa) eltávolítása szükséges a területről, mechanikai és vegyszeres védekezéssel. Növénytelepítés esetén a területen őshonos, valamint a potenciális vegetációnak megfelelő növényfajokból javasolt válogatni. A kivitelezési munkák megkezdése előtt a nemzeti park igazgatóságot értesíteni szükséges.

B) Gazdálkodáshoz köthető kezelési javaslatok:

Vízgazdálkodás

- A Fehérvíz területén az élőhelyek természetes állapotára jellemző vízgazdálkodás biztosítása érdekében a Határbelvíz-csatorna bújatójának zsilipjénél az ökológiai vízkészlet biztosítására alkalmazandó minimális vízszintek: december 1-június 30. között 104,60 m (Balti tszf); július 01.-november 30. között 104,10 m (Balti tszf).
- A gátak és töltések kaszálása során a korona alatt a rézsúk kaszálása márc. 1 és júl. 15. között nem javasolható, mivel ezek récék és egyéb fajok potenciális fészkelőhelyei.

Halgazdálkodás

- A halastavakon végzett haltermelési, illetve a nyilvántartott halgazdálkodási vízterületeken végzett halgazdálkodási tevékenység a jelenlegi gyakorlatnak megfelelően (halastavakon üzemterv, nyilvántartott halgazdálkodási vízterületeken pedig halgazdálkodási terv készítése) végezhető.
- Nyilvántartott halgazdálkodási vízterületeken- a Tvt. 14. §-ának megfelelően- nem őshonos halfajok telepítése nem engedélyezett.
- A kárókatonagyérítés során ügyelni kell más madárfajok kíméletére.
- Márc. 1 és júl. 15. között a halastavak vízszintjének drasztikus változtatása kerülendő.
- A gátak és töltések kaszálása során a korona alatt a rézsűket márc. 1 és júl. 15. között lehetőség szerint ne kaszálják, mivel ezek récék és egyéb fajok potenciális fészkelőhelyei.

Gyepgazdálkodás

- A gyepterületen művelési ágú területeken természetvédelmi szempontból kedvezőtlen művelési ág váltás nem engedélyezhető.
- A gyepterületeken jó természeti állapotot fenn kell tartani, illetve helyre kell állítani. A kezeletlenség miatti spontán cserjésedést, erdősülést meg kell akadályozni. Irtani kell a bálványfa (*Ailanthus altissima*), a zöld juhar (*Acer negundo*), az amerikai kőris (*Fraxinus pennsylvanica*), az ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*) és a fehér akác (*Robinia pseudoacacia*) megtelepedő egyedeit.
- Kiemelten fontos az inváziós és az agresszívan terjedő, idegenhonos gyomok, így különösen a magas aranyvessző (*Solidago gigantea*) és a selyemkóró (*Asclepias syriaca*) visszaszorítása aktív kezeléssel.
- A gyepterületeket lehetőleg legeltetéssel és/vagy kaszálással kell fenntartani és kezelni. Amennyiben az állattartás nem biztosítható, szükséges a rendszeres kaszálás.
- A földönfészkelő fajok védelme érdekében az első kaszálás időpontja jún. 20. után ajánlott.
- Kímélő kaszálási technikák alkalmazása ajánlott: csak nappali kaszálás, kiszorító kaszálás, vadriasztólánc használata, megfelelő vágásmagasság alkalmazása (>10 cm), bűvósávok meghagyása.

Szántóföldi gazdálkodás

- Javasolható a növényvédőszeres csökkentése.
- Javasolt a tápanyag-utánpótlás során műtrágya helyett szerves trágya használata.
- Javasolható a gypesedett területek művelési ágának váltása rét/legelővé.
- A tervezési terület egyes részein a vadlúd elleni vadkárrelhárító vadászat a Somogy Megyei Kormányhivatal Kaposvári Járási Hivatal Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály 01337-4/2017, 01337-8/2017, 01337-9/2017, 01337-10/2017, 01337-18/2017 számú határozatai alapján. (érintett területek: Nagyberkek, Ordacsehi-berkek, Fonyód (Zardavári)-halastavak, Buzsáki-halastavak, Irmapusztai-halastavak) nem engedélyezhető, a tervezési terület egyéb részein pedig kerülendő.

Erdőgazdálkodás

- A jelenlegi idegenhonos fajokból álló erdőket hosszú távon őshonos fajokból álló, a termőhelynek megfelelő erdőkké javasolt alakítani. Az erdők felújítása során csak a területen őshonos fajok alkalmazása engedhető.
- A felújítások során elegyes erdőket javasolt létrehozni a termőhelynek megfelelően.

- A fakitermelések során a közelítés kijelölt közelítőnyomokon történjen a talaj, illetve az esetlegesen meglévő őshonos fafajú természetes újulat kímélése céljából.
- A kitermelt faanyag jó természetességi állapotú gyepeken keresztül való szállítását és ezeken az élőhelyeken való depózása kerülendő, amennyiben a gyepeket érinti a fenti folyamat, úgy a gyepek helyreállításáról (faanyag, kéreg, fűrészpor maradéktalan elszállítása, talaj elegyengetése) gondoskodni szükséges.
- A cserjeszint és az erdőszegély megtartása madár fészkelőhelyek szempontjából kívánatos.
- Idős, odvas, valamint álló és fekvő holtfa meghagyása fontos a jelölő és más fajok szempontjából.
- A gyepek élőhelytípusok arányának fenntartása érdekében, a gyepek (gyepek művelési ágú területek) erdősítése nem engedélyezhető.

Vadgazdálkodás

- Egyéni és társas vadászatok során óvni kell a védett természeti értékeket, a vadászatokat és a vadgazdálkodási tevékenységeket úgy kell végrehajtani, hogy a természeti értékek ne károsodjanak.
- A vadászat során keletkezett hulladékot össze kell szedni, kilőtt töltényhüvelyeket nem etikus a területen hagyni.
- A vizes élőhelyeken tilos az ólomsörét használata (79/2004. (V. 4.) FVM rendelet 59. § (1)), az egyéb élőhelyeken pedig nem javasolt.
- Vadászati létesítmény csak tájba illő módon, természetes anyagból készülhet.
- Folyamatosan törekedni kell a szőrmés (róka, borz) és szárnyas ragadozók (dolmányos varjú, szarka), valamint a vaddisznóállomány alacsonyan tartására a védett növény- illetve állatfajok állományának védelme érdekében.
- Élvefogó lácacsapdát alkalmazó vadgazdálkodási egység a csapda szakszerű felállításával, annak folyamatos ellenőrzésével köteles biztosítani a nem vadászható állatfajok sérülésmentes, minél hamarabb történő kiszabadulását.
- Vadászati élőhely-rekonstrukció csak a természetvédelmi hatóság engedélyével, illetve előzetes hozzájárulásával történhet meg.
- A tervezési területen zárttéri vadtartás, mesterséges vadtenyésztés és kibocsátás nem javasolható.
- Idegenhonos vadfaj telepítése nem engedélyezhető.
- A tervezési területen szóró, sózó, vadetető, vadtakarmány tároló létesítése nem kívánatos (a tervezési területen belül a Nagybereki Fehér-víz természetvédelmi területén nem létesíthetők a 9/2013. (II. 20.) VM rendelet alapján). Az 1996. évi LV. törvény 37. § (1) alapján a vadászati hatóság egyedi rendelkezése szerint az egyes halastavakon és berkekben a vízivad vadászata tilos a Somogy Megyei Kormányhivatal Kaposvári Járási Hivatal Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály 01337-4/2017, 01337-8/2017, 01337-9/2017, 01337-10/2017, 01337-18/2017 számú határozatai alapján. (érintett területek: Nagyberkek, Ordacsehi-berkek, Fonyód (Zardavári)-halastavak, Buzsáki-halastavak, Irmapusztai-halastavak). A tiltás bevezetése a teljes tervezési terület valamennyi víztestére és vizes élőhelyeire vonatkozóan javasolt.

3.2.1. Élőhelyek kezelése

A természetvédelmi célú javaslatok használhatósága érdekében kezelési egységeket (KE) állapítottunk meg a művelési ágak szerint kiindulva, a valós területhasználat és az átfedő Natura 2000 területek fenntartási tervei alapján, amelyek hasonló jellegű, egyben azonos kezelési

igényű madárélőhelyek. Mivel a kezelési egységek lehatárolása gyakorlati szempontok alapján történt, ezért ezek elnevezése nem azonos a növénytársulások tudományos megnevezésével. Ennek célja, hogy a természetvédelmi szakembereken túl, a tulajdonosok, a területhasználók és a gazdálkodók által is értelmezhető, ismert és használt elnevezések legyenek.

3.2.1.1. Vizes élőhelyek

(a) **Kezelési egység kódja:** KE-1

(b) **Kezelési egység meghatározása:**

Halastavak, berkek és vízfolyások víztestei, a nyílt vízfelületeket szegélyező növényzet és nádas szegélyek, szigetek, töltések, gátak, csatornák, patakok. Ide tartoznak: Irmapusztai-halastavak, Bugaszegi-horgásztó, Ordacsehi-berek egykori tőzegbányászat során kialakult élőhelyei, Fonyódi (Zardavári)-halastavak, Buzsáki (Tatárvári)-halastavak, Nagyberkek Fehérvíz (Nekota), csatornák, patakok.

(c) **Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:**

Érintett ANÉR élőhelyek:

- Ac – Álló- és lassan áramló vizek hínárnövényzete
- B1a – Nem tőzégképző nádasok, gyékényesek és tavikákások
- B1b – Úszólápok, tőzeges nádasok és télisásosok
- B2 – Harmatkásás, békabuzogányos, pántlikafüves mocsári-vízparti növényzet
- BA – Fragmentális mocsári- és/vagy hínárnövényzet mozaikok álló és folyóvizek partjánál
- P2a – Üde és nedves cserjések
- RA – Őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok
- U8 – Folyóvizek
- U9 – Állóvizek

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

- 3150 – Természetes eutróf tavak Magnopotamion vagy Hydrocharition növényzettel
- 3160 – Láptavak
- 6440 – Ártéri mocsárrétek
- 7210* – Télisásosok
- 91E0 – Puhafás ligeterdők, éger- és kőrsligetek, illetve láperdők

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

kis vöcsök (*Tachybaptus ruficollis*), feketenyakú vöcsök (*Podiceps nigricollis*), bölömbika (*Botaurus stellaris*), törpegém (*Ixobrychus minutus*), bakesó (*Nycticorax nycticorax*), üstökögém (*Ardeola ralloides*), kis kócsag (*Egretta garzetta*), nagy kócsag (*Egretta alba*), vörös gém (*Ardea purpurea*), batla (*Plegadis falcinellus*), kanalasgém (*Platalea leucorodia*), vetési lúd (*Anser fabalis*), nagy lilik (*Anser albifrons*), kis lilik (*Anser erythropus*), nyári lúd (*Anser anser*), vörösnyakú lúd (*Branta ruficollis*), kendermagos réce (*Anas strepera*), tőkés réce (*Anas platyrhynchos*), böjti réce (*Anas querquedula*), batrátréce (*Aythya ferina*), cigányréce (*Aythya nyroca*), rétisas (*Haliaeetus albicilla*), barna rétihéja (*Circus aeruginosus*), halászsas (*Pandion haliaetus*), guvat (*Rallus aquaticus*), pettyes vízcisibe (*Porzana porzana*), kis vízcisibe (*Porzana parva*), daru (*Grus grus*), gólyatöcs (*Himantopus himantopus*), gulipán (*Recurvirostra avosetta*), pajzsoscankó (*Philomachus pugnax*), piros lábú cankó (*Tringa totanus*), szerecsensirály

(*Larus melanocephalus*), küszvágó csér (*Sterna hirundo*), fattyúszerkő (*Chlidonias hybridus*), kormos szerkő (*Chlidonias niger*), jégmadár (*Alcedo atthis*), kékbegy (*Luscinia svecica*), fülemülesitke (*Acrocephalus melanopogon*), kis kárókatona (*Phalacrocorax pygmeus*), barkóscinege (*Panurus biarmicus*), nádiposzták (*Acrocephalus spp.*), tücsökmadarak (*Locustella spp.*), üstökös réce (*Netta rufina*), búbos vöcsök (*Podiceps cristatus*), dankasirály (*Larus ridibundus*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok

- A halastavakon végzett haltermelési, illetve a nyilvántartott halgazdálkodási vízterületeken végzett halgazdálkodási tevékenység a jelenlegi gyakorlatnak megfelelően (halastavakon üzemterv, nyilvántartott halgazdálkodási vízterületeken pedig halgazdálkodási terv készítése) végezhető.
- Nyilvántartott halgazdálkodási vízterületeken- a Tvt. 14. §-ának megfelelően- nem őshonos halfajok telepítése nem engedélyezett.
- A kárókatonagyérintés során ügyelni kell más madárfajok kíméletére. A gyérintést a táplálkozó területeken kell végezni.
- Nem javasolt a gátak és töltések kaszálása során a korona alatt a rézsűk márc. 1 és júl. 15. közötti kaszálása, mivel ezek récék és egyéb fajok potenciális fészkelőhelyei.
- A halastavak és berkek vízellátásának és természetes vízjárásának biztosítása kiemelten fontos. A vízgazdálkodást úgy kell végrehajtani, hogy lehetőség szerint tél végére, tavasz elejére (márc. 1-ig) a vízszint a legmagasabb szinten legyen. Fészkelési időszakban (márc. 1.-júl. 31.) a vízszint ne emelkedjen jelentősen (max. 5 cm), illetőleg a területek ne száradjanak ki.
- A Fehérvíz területén az élőhelyek természetes állapotára jellemző vízgazdálkodás biztosítása érdekében a Határbelvíz-csatorna bűjtatójának zsilipjénél az ökológiai vízkészlet biztosítására alkalmazandó minimális vízszintek: december 1-június 30. között 104,60 m (Balti tszf); július 01.-november 30. között 104,10 m (Balti tszf).
- Javasolt az adventív fafajok (zöld juhar (*Acer negundo*), amerikai kőris (*Fraxinus pennsylvanica*) és az inváziós lágyszárúak (pl. magas aranyvessző (*Solidago gigantea*) irtása.
- A Bugaszegi-horgásztó és a Nyugati-övcatorna (Határkültvíz) Balatoni berkekbe tartozó egy része (a Nagyberkek Fehérvíz TT határán kívül) kivételével javasolt a horgászati hasznosítás tiltása.
-
- Az 1996. évi LV. törvény 37. § (1) alapján a vadászati hatóság egyedi rendelkezése szerint az egyes halastavakon és berkekben a vízivad vadászata tilos, a Somogy Megyei Kormányhivatal Kaposvári Járási Hivatal Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály 01337-4/2017, 01337-8/2017, 01337-9/2017, 01337-10/2017, 01337-18/2017 számú határozatai alapján. (érintett területek: Nagyberkek, Ordacsehi-berkek, Fonyód(Zardavári)-halastavak, Buzsáki-halastavak, Irmapusztai-halastavak). Atiltás bevezetése a teljes tervezési terület valamennyi víztestére és vizes élőhelyeire vonatkozóan javasolt.
- A halastavakon a kárókatonagyérintés engedélyezhető.
- Javasolt az idegenhonos halfajok telepítésének tiltása.
- Javasolt az idegenhonos vízi állatfajok (halak, rákok, kagylók, vízi makrogerinctelenek stb.) behurcolásának megakadályozása, állományuk csökkentése.
- A nádgazdálkodás engedélyezhető.
- Fontos a vaddisznó, az emlős ragadozók, mint (pl. róka, borz), a kóbor kutya és macska, a patkány, a szárnyas predátorok (pl. dolmányos varjú, szarka) állományának alacsony szinten való tartása.

- A fészkelő szigetek fenntartása, a fészkelőhelyek védelme kiemelt fontosságú a védett és fokozottan védett madárfajok szempontjából.
- A szigeteken gazdálkodási tevékenység, vadászat nem történhet. A szigeteken a fészkelő fák, bokrok nem vágathatók ki. Ilyen szigetek az Irmapusztai-halastavak közül a 2-es és a 9-es tavon a küszvágó csér (*Sterna hirundo*) költőszigetek, illetve a Fehérvízen a kárókatonatelep költőszigetei.
- Értékes fészkelőhelyek a nádasokban lévő, vízben álló bokorfüzesek, amelyeken a bakcsó (*Nycticorax nycticorax*), az üstökögém (*Ardeola ralloides*), a kis kócsag (*Egretta garzetta*) és a kis kárókatona (*Phalacrocorax pygmeus*) fészkel. Ilyenek a Fehérvízen található vegyes költőtelepek.
- Mindkét fészkelőhelytípus esetében fontos a megfelelő vízszint, hogy a predátorok ellen védve legyenek.
- A nádaratás évenként a nádasok maximum 20%-át érintheti.
- A nádaratás során fel nem használt vágott nád a területen nem égethető el.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok

a) Kötelezően betartandó előírások:

A NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet szerint.

b) Javasolt előírások:

- V01A területen, a növényvédelmet kizárólag vizekre és vízben élő szervezetekre nem veszélyes minőségű anyagokkal és kizárólag inváziós növényfajok irtása céljából lehet végezni.
- V17Április 1. és július 15. között hínárvágás nem végezhető.
- V19 Idegenhonos halfajok visszaszorítása, idegenhonos halfaj nem telepíthető.
Megjegyzés: Mivel az idegenhonos fajok telepítését az 1996. évi LIII. törvény 14. §-a természetes és természetközeli állapotú vizek esetében általánosan megtiltja, ennek kapcsán a tilalom hatékony érvényesítése a cél.
- V27Nyílt vízfelületeken csérek, szerkők, sirályok megtelepedését segítő mesterséges fészkelő szigetek kialakítása és karbantartása szükséges.
- V41A learatott nád vizes élőhelyről történő kiszállításának nyomvonalát működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve kell kialakítani.
- V42A nádaratás megkezdése előtt 48 órával a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságot értesíteni kell.
- V43A nádaratás befejezéséről a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság értesítése.
- V44A hagyásfoltok kialakítása a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve történhet.
- V45November 1. és február 15. között lehet nádaratást folytatni, a mindenkori időjárási és talajviszonyok figyelembe vételével.
- V54A területen nádgazdálkodás végezhető.
- V57A betakarítás során a nád rizómája nem sérülhet.
- V58Nádat deponálni, válogatni a területen nem megengedett.
- V56A nádaratás csak fagyott talajon végezhető.
- V60A nádaratás során természetes, gyorsan lebomló anyagokból készített kötőanyag használata.
- V62A nádaratás megkönnyítése érdekében az érintett terület vízszintje nem változtatható meg.

VA01 Szóró, sózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki. (Megjegyzés: országos jelentőségű védett természeti területtel nem átfedő területe részekre vonatkozó előírás-javaslat.)

VA03 A területen szóró, vadetető, sózó nem létesíthető. (Megjegyzés: országos jelentőségű védett természeti területtel átfedő területe részekre vonatkozó előírás-javaslat.)

(f) Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok

A halastavak eliszaposodása, feltöltődése az élőhely átalakulásához vezet. A nyílt vízfelülettel jellemezhető (szukcessziós) állapot fenntartása céljából az élőhelyrehabilitáció javasolható. Hosszabb távon ez a folyamat a természetes víztestek esetében is bekövetkezik. Ha a területre kijelöléskor jellemző állapot már jelentős mértékben megváltozott, ami a jelölő fajok életfeltételeit nem biztosítja, akkor megfelelő hatásbecslés után az élőhelyrehabilitáció végrehajtható.

Korábban, a Balaton vízszintszabályozása előtt vízhatásnak jelentős mértékben kitett, illetve elárasztott, mára degradálódott területeken élőhelyrekonstrukció (elárasztás) javasolható.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok

A terület bemutatását szolgáló infrastruktúra kialakítása úgy javasolható, hogy az élővilágot ne zavarja. A létesítményeket a terület szélén célszerű elhelyezni.

(h) Kezelési javaslatok indoklása

A tervezési terület legfontosabb élőhelyei, mivel a legtöbb jelölőfaj ezekhez kötődik. Ezen vizes élőhelyek fenntartása az egész Balaton régió szempontjából fontos, a Balatonnal funkcionális egységet alkotnak. Fragmentáltak és kiterjedésük viszonylag kicsi, főként ha a Balatonhoz vagy a Kis-Balatonhoz viszonyítjuk. Jelentőségük vonulási és telelési időszakokban jelentős, a fészkelési időszakban felértékelődik, mivel ezt a funkciót a Balaton a turisztikai nyomás, a beépítettség következtében fellépő jelentős zavarás és a degradált élőhelyek miatt nem tudja ellátni.

3.2.1.2. Nagy kiterjedésű nádasok

(a) Kezelési egység kódja: KE-2

(b) Kezelési egység meghatározása:

Az Irmapusztai-halastavaktól északra (Lellei-berek), Balatonboglár, Ordacsehi, Fonyód, Pogányvölgyi-rétek területén található, nagy kiterjedésű (tömbszerű), külön álló nádasok. Ezek egy része folyamatos vízborítású (Lellei-berek, Fonyód), másik része időszakosan kiszáradó (Pogányvölgyi-rétek). Ezen élőhelyekhez közvetlenül kapcsolódnak a beékelődő mocsárrétfoltok, cserjésfoltok és puhafás facsoportok.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

B1a – Nem tűzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások

B1b – Úszólápok, tűzeges nádasok és télisásosok

B2 – Harmatkásás, békabuzogányos, pántlikafüves mocsári-vízparti növényzet

B4 – Lápi zsombékosok, zsombék-semlyék komplexek

B5 – Nem zsombékoló magassásrétek

D2 – Kékperjés rétek

D34 – Mocsárrétek
P2a – Üde és nedves cserjések
RA – Őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

7210* – Téliásosok
7230 – Mészkedvelő (meszes talajú) üde láp és sásrétek
6410 – Kékperjés láprétek
6440 – Ártéri mocsárrétek

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

nagy kócsag (*Egretta alba*), vörös gém (*Ardea purpurea*), barna rétihéja (*Circus aeruginosus*), hamvas rétihéja (*Circus pygargus*), kékbegy (*Luscinia svecica*), fülemülesítke (*Acrocephalus melanopogon*), barkóscinege (*Panurus biarmicus*), nádiposzáták (*Acrocephalus* spp.), tücsökmadarak (*Locustella* spp.),

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok

- A téli és tavaszi időszakban javasolt a vízvisszatartás, hogy a nyári aszályos időszakban is biztosított legyen a vízellátás.
- Javasolt a nádgazdálkodás a nemzeti park igazgatósággal egyeztetett módon úgy, hogy az egy tömbben lévő nádasok maximum 20%-án folyjon a gazdálkodás évente.
- Javasolt az inváziós növényfajok (pl. magas aranyvessző (*Solidago gigantea*)) irtása.
- Fokozott figyelmet kell fordítani a tavaszi, költési időszakban történő gyújtogatások megelőzésére.
- Javasolt a vaddisznó, az emlős ragadozók, mint (pl. róka, borz), a kóbor kutya és macska, a patkány, a szárnyas predátorok (pl. dolmányos varjú, szarka) állományának alacsony szinten való tartása.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok

a) Kötelezően betartandó előírások:

A NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet szerint.

b) Javasolt előírások:

- V41A learatott nád vizes élőhelyről történő kiszállításának nyomvonalát működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve kell kialakítani.
- V42A nádaratás megkezdése előtt 48 órával a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságot értesíteni kell.
- V43A nádaratás befejezéséről a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság értesítése.
- V44A hagyásfoltok kialakítása a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve történhet.
- V45 November 1. és február 15. között lehet nádaratást folytatni, a mindenkori időjárási és talajviszonyok figyelembe vételével.
- V54A területen nádgazdálkodás végezhető.
- V57A betakarítás során a nád rizómája nem sérülhet.
- V58Nádat deponálni, válogatni a területen nem megengedett.
- V56A nádaratás csak fagyott talajon végezhető.
- V60A nádaratás során természetes, gyorsan lebomló anyagokból készített kötözőanyag használata.

V62A nádaratás megkönnyítése érdekében az érintett terület vízszintje nem változtatható meg.

VA01 Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki. (Megjegyzés: országos jelentőségű védett természeti területtel nem átfedő területrészekre vonatkozó előírás-javaslat.)VA03

A területen szóró, vadetető, szózó nem létesíthető. (Megjegyzés: országos jelentőségű védett természeti területtel átfedő területrészekre vonatkozó előírás-javaslat.)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok

Javaslat nem merült fel.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok

A terület bemutatását szolgáló infrastruktúra kialakítása úgy javasolható, hogy az élővilágot ne zavarja. A létesítményeket a terület szélén célszerű elhelyezni.

(h) Kezelési javaslatok indoklása

A nagy kiterjedésű nádasok, mint a vizes élőhelyek egy típusának megőrzése fontos természetvédelmi feladat. A Balaton déli partján ezek a természetes élőhelyek az elmúlt évszázadban megszűntek, a területeket beépítették, mára már csak a berkek nádasai maradtak fenn. Madártani szempontból nemcsak a jelölőfajok, hanem más védett fajok (pl. *Acrocephalus* spp., *Locustella* spp.) szempontjából is fontosak. A jó ökológiai állapot fenntartása érdekében ösztönözni kell a múlt században még általános nádgazdálkodást.

3.2.1.3. Száraz és félszáraz gyepek

(a) Kezelési egység kódja: KE-3

(b) Kezelési egység meghatározása:

Vízhatás alatt nem álló száraz, félszáraz homoki gyepek.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

- G1 – Nyílt homokpusztagyepek
- H5b – Homoki sztyeprétek
- OC – Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek
- OD – Lágyszárú évelő özőnfajok állományai

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

6260 – Pannon homoki gyepek

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

darázsölyv (*Pernis apivorus*), barna kánya (*Milvus migrans*), kígyászölyv (*Circaetus gallicus*), barna rétihéja (*Circus aeruginosus*), kékes rétihéja (*Circus cyaneus*), hamvas rétihéja (*Circus pygargus*), kék vércse (*Falco vespertinus*), erdei pacsirta (*Lullula arborea*), karvalyposzáta (*Sylvia nisoria*), tövisszűrő gébics (*Lanius collurio*), szalakóta (*Coracias garrulus*), sordély (*Emberiza calandra*), mezei pacsirta (*Alauda arvensis*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok

- Javasolt a legeltetéssel és kaszálással történő hasznosítás.
- Fontos a gyepek becserjésedésének és az inváziós növényfajok, mint az aranyvessző (*Solidago* spp.) és a selyemkóró (*Asclepias syriaca*) terjedésének megakadályozása.
- Kímélő kaszálási technikák alkalmazása ajánlott: csak nappali kaszálás, kizsorító kaszálás, vadriasztólánc használata, megfelelő vágásmagasság alkalmazása (>10 cm), bűvósávok meghagyása.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok

a) Kötelezően betartandó előírások:

A NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet szerint.

b) Javasolt előírások:

GY01 Felülvetés nem megengedett.

GY02 Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.

GY10 Tárcsázás nem megengedett

GY12 Gyepszellőztetés nem megengedett

GY13 Kiszántás nem megengedett

GY14 Felázott talajon munkavégzés nem megengedett.

GY22 Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás.

GY26 Inváziós fásszárúak mechanikus irtása.

GY29 Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges

GY31 A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak szükséges bejelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni.

GY34 Gyepterületen előforduló, 1,5 m-nél magasabb tájidegen faegyedeket lábon állva kell vegyszeres kezelésben részesíteni (törzs megfúrása, vegyszer injektálása); a hatékonyság érdekében a vegyszert is alkalmazó munkát fafajtól függően a vegetációs időszak kezdetén (április-május) vagy végén (augusztus-szeptember) végezhető.

GY44 A legeltetési sűrűség egyeztetése a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal.

GY48 Szakaszozó legeltetés esetén legeltetési terv készítése és egyeztetése a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal.

GY107 Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása.

GY117 Éjszakázó helyek, ideiglenes karamok és jószágállások helyét a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges.

GY122 A legeléskizárt terület kialakítása a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve.

V07 A gazdálkodási tevékenység során nem megengedett a gyepfelszín maradandó károsítása.

E69 A környező gyepterületek védelme érdekében az idegenhonos fafajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása.

VA01 Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki. (Megjegyzés: országos jelentőségű védett természeti területtel nem átfedő területekre vonatkozó előírás-javaslat.)

VA03 A területen szóró, vadetető, szózó nem létesíthető. (Megjegyzés: országos jelentőségű védett természeti területtel átfedő területekre vonatkozó előírás-javaslat.)

(f) Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok

Fontos a cserjésedő vagy más becserjésedett gyepeket a fásszárúaktól való megtisztítása. Az inváziós növényfajokat, mint az aranyvessző (*Solidago* spp.) és a selyemkóró (*Asclepias syriaca*) folyamatosan irtani szükséges.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok

A terület bemutatását szolgáló infrastruktúra kialakítása úgy javasolható, hogy az élővilágot ne zavarja. A létesítményeket a terület szélén célszerű elhelyezni.

(h) Kezelési javaslatok indoklása

A száraz és félszáraz gyepek fontos élőhelyek a mezei madárfajok számára. Ezen élőhelyeket elsősorban a gazdálkodással (legeltetéssel) való felhagyás veszélyezteti, melynek következtében megjelennek az inváziós lágyszárúak (*Solidago*), illetve beindul a spontán cserjésedés. Így a területek elvesztik karakterüket és az ehhez kötődő fajok esetében élőhelyvesztés történik. Fenntartásuk elsősorban legeltetéssel biztosítható, a kizárólag kaszálással történő kezelés közép és hosszú távon nem megfelelő.

3.2.1.4. Nedves gyepek

(a) Kezelési egység kódja: KE-4

(b) Kezelési egység meghatározása:

Ide tartoznak az év jelentős időszakában vízhatás alatt álló nedves gyepek, magassásosok, mocsárrétek, láprétek.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ANÉR élőhelyek:

- B1b (B1bN) – Úszólápok, tözeges nádasok és télisásosok
- B4 – Lápi zombékésok, zombék-semlyék komplexek
- B5 – Nem zombékoló magassásrétek
- BA – Fragmentális mocsári- és/vagy hínárnövényzet mozaikok álló- és folyóvizek partjánál
- D1 – Meszes láprétek, rétlápok (*Caricion davallianae*)
- D2 – Kékperjés rétek
- D5 – Patakparti és lápi magaskórósok
- D34 – Mocsárrétek
- OB – Jellegtelen üde gyepek
- OC – Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek
- OD – Lágyszárú évelő özönfajok állományai
- OG – Taposott gyomnövényzet és ruderális iszapnövényzet
- P2a – Üde és nedves cserjések
- RA – Őshonos fajú facsoportok, fasorok és erdősávok

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

- 6410 – Kékperjés láprétek
- 6440 - Ártéri mocsárrétek
- 6510 – Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)
- 7210* – Télisásosok

7230 – Mészkedvelő (meszes talajú) üde láp és sásrétek)

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

darázsölyv (*Pernis apivorus*), barna kánya (*Milvus migrans*), kígyászölyv (*Circaetus gallicus*), barna rétihéja (*Circus aeruginosus*), kékes rétihéja (*Circus cyaneus*), hamvas rétihéja (*Circus pygargus*), békászó sas (*Aquila pomarina*), kék vércse (*Falco tinnunculus*), réti fülesbagoly (*Asio flammeus*), üstökös-gém (*Ardeola ralloides*), kis kócsag (*Egretta garzetta*), nagy kócsag (*Egretta alba*), vörös gém (*Ardea purpurea*), fekete gólya (*Ciconia nigra*), fehér gólya (*Ciconia ciconia*), vetési lúd (*Anser fabalis*), nagy lilik (*Anser albifrons*), kis lilik (*Anser erythropus*), nyári lúd (*Anser anser*), vörösnyakú lúd (*Branta ruficollis*), tőkés réce (*Anas platyrhynchos*), daru (*Grus grus*), haris (*Crex crex*), gólyatöcs (*Himantopus himantopus*), gulipán (*Recurvirostra avosetta*), pajzsoscankó (*Philomachus pugnax*), piroslábú cankó (*Tringa totanus*), karvalyposzáta (*Sylvia nisoria*), töviszúró gébics (*Lanius collurio*), *sordély* (*Emberiza calandra*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok

- A nedves gyepek rendszeres vízellátása fontos, a vízgazdálkodás során kiemelt szerepe van a vízvisszatartásnak az aszályos időszakokra való felkészülés szempontjából.
- Javasolt a legeltetéssel és kaszálással történő hasznosítás.
- Fontos a gyepek becserjésedésének és az inváziós növényfajok, mint az aranyvessző (*Solidago* spp.) és a selyemkóró (*Asclepias syriaca*) terjedésének megakadályozása.
- A legérzékenyebb területek (láprétek) mozaikos kaszálása javasolt a legkíméletesebb módszerekkel.
- A rossz időpontban, vagy helytelenül kivitelezett kaszálások zavarhatják vagy akár meg is semmisíthetik a fokozottan védett hamvas rétihéja és haris (*Crex crex*) fészkeit és egyedeit. A faj jól monitorozható, így minden évben beazonosíthatók a revírek, ahol a kaszálást megfelelő védőzóna kijelölésével korlátozni szükséges.
- Kímélő kaszálási technikák alkalmazása ajánlott: csak nappali kaszálás, kizsórító kaszálás, vadriasztólánc használata, megfelelő vágásmagasság alkalmazása (>10 cm), bűvósávok meghagyása.
- Az első kaszálás időpontja június 20. után ajánlott.
- A gyepeken táplálkozó és pihenő vízimadarak (vadludak, partimadarak, gémekek, gólyák stb.) riasztása nem javasolható.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok

a) Kötelezően betartandó előírások:

A NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet szerint.

Kiemelten fontos a jogszabály 4. § (2) bekezdése szerint a „*belvíz gyepterületről történő elvezetése [...] tilos*”.

b) Javasolt előírások:

GY01 Felületés nem megengedett.

GY02 Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.

GY10 Tárcsázás nem megengedett

GY12 Gyepszellőztetés nem megengedett

GY13 Kiszántás nem megengedett

GY14 Felázott talajon munkavégzés nem megengedett

GY22 Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás.

GY26 Inváziós fásszárúak mechanikus irtása.

- GY29 Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges
- GY31 A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak szükséges bejelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni.
- GY34 Gyepterületen előforduló, 1,5 m-nél magasabb tájidegen faegyedek vegyszeres kezelését lábon állva szükséges elvégezni (törzs megfűrése, vegyszer injektálása); a hatékonyság érdekében a kezelés fafajtól függően a vegetációs időszak kezdetén (április-május) vagy végén (augusztus-szeptember) végezhető..
- GY44 A legeltetési sűrűség egyeztetése a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal..
- GY48 Szakaszzóló legeltetés esetén legeltetési terv készítése és egyeztetése a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal.
- GY72 Kaszálás június 15. után lehetséges.
- GY107 Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása.
- GY110 A tisztító kaszálás legkorábbi időpontja: szeptember 1.
- GY117 Éjszakázó helyek, ideiglenes karámok és jászágállások helyét a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges.
- GY122 A legelésbiztosított terület kialakítása a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve.
- V07 A gazdálkodási tevékenység során nem megengedett a gyepfelszín maradandó károsítása.
- E69 A környező gyepterületek védelme érdekében az idegenhonosfafajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása.
- VA01 Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki. *(Megjegyzés: országos jelentőségű védett természeti területtel nem átfedő területrészekre vonatkozó előírás-javaslat.)*
- VA03 A területen szóró, vadetető, szózó nem létesíthető. *(Megjegyzés: országos jelentőségű védett természeti területtel átfedő területrészekre vonatkozó előírás-javaslat.)*

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok

- A cserjésedő vagy más becserjésedett nedves gyepeket a fásszárúaktól meg kell tisztítani. Az inváziós növényfajokat, mint az aranyvessző (*Solidago* spp.) és a selyemkóró (*Asclepias syriaca*) folyamatosan irtani kell.
- A tervezési területen a vízgazdálkodását úgy kell fejleszteni, hogy a nedves gyepek rendszeres vízellátása megoldható legyen. A fejlesztések tervezése során figyelembe kell venni a klímaváltozás prognosztizálható hatásait, ezért már a jelenben, de a jövőben is fontos szerepe lesz a vízvisszatartásnak.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok

A terület bemutatását szolgáló infrastruktúra kialakítása úgy javasolható, hogy az élővilágot ne zavarja. A létesítményeket a terület szélén célszerű elhelyezni.

(h) Kezelési javaslatok indoklása

A nedves gyepek fontos fészkelő, táplálkozó és pihenő területek vízimadarak (vadludak, parti madarak, gémek, gólyák stb.) és ragadozó madarak számára. A tavaszi, őszi vízállásos időszakban jelentős a szerepük a partimadarak vonulásában. Ezen fajok számára fontos a vízellátás, a vízhatás biztosítása. A klímaváltozás hatására ezen területek állapota

kedvezőtlenebbé válik, ezért támogatandók azok a tevékenységek, amik a vízmegtartást célozzák.

3.2.1.5. Fás ligetek, cserjések, fasorok

(a) **Kezelési egység kódja:** KE-5

(b) **Kezelési egység meghatározása:**

Az Országos Erdőállomány Adattárban nem nyilvántartott fás ligetek, facsoportok, fasorok, erdőfoltok.

(c) **Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:**

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

- J1a – Fűzlápok
- J2 – Láp- és mocsárerdők
- P2a – Üde és nedves cserjések
- P2b – Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések
- RA – Őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok
- RB – Őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők
- RC – Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők
- RDb – Őshonos lombos fafajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők
- S6 – Nem őshonos fafajok spontán állományai
- S7 – Nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

- 91F0 – Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmenion minoris*)
- 91E0 – Puhafás ligeterdők, éger- és kőrisligetek, illetve láperdők (*Alno-Pandion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

fekete gólya (*Ciconia nigra*), darázsölyv (*Pernis apivorus*), rétisas (*Haliaeetus albicilla*), hamvas küllő (*Picus canus*), fekete harkály (*Dryocopus martius*), közép fakopáncs (*Dendrocopos medius*), balkáni fakopáncs (*Dendrocopos syriacus*), örvös légykapó (*Ficedula albicollis*), szalakóta (*Coracias garrulus*)

(d) **Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok**

- A javasolt kezelés a nem üzemtervezett fás ligetek, facsoportok, erdőfoltok esetében a természetszerű állapot fenntartása természetvédelmi, de semmiképpen faanyagtermelési céllal. Az esetleges fakitermeléseket a nemzeti park igazgatósággal egyeztetve végezzék. A fakitermelések előssorban az inváziós, illetve intenzíven terjedő fajok (amerikai kőris (*Fraxinus pennsylvanica*), zöld juhar (*Acer negundo*), bálványfa (*Elaeagnus angustifolia*) és a fehér akác (*Robinia pseudoacacia*) eltávolítására szorítkozzanak. Ezek eliminálására természetvédelmi hatóság engedélyével és a nemzeti park felügyeletével még az egyedi vegyszeres kezelés is javasolható.
- Az őshonos, főként idős faegyedeket kímélni kell, kivágásuk nem szükséges, kivétel, ha emberi életet veszélyeztet, vagy anyagi, gazdálkodási kárt okoz. Hagyni kell a lábön elpusztult egyedeket és a lehető legtöbb álló és fekvő holt fát.

- Az esetleges felújításokat őshonos fafajokkal kell elvégezni, lehetőleg helybeli szaporítóanyaggal (pl. fűz dugvány).
- Az útmenti és egyéb fasorok ültetését őshonos fafajokkal kell elvégezni. Kultúr- és tájtörténeti szempontból javasolt az egykori jegenyenyár (*Populus nigra* cv. *Italica*) fasorok felújítása, illetve létrehozása.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok

a) Kötelezően betartandó előírások:

b) Javasolt előírások:

- E06 Idegenhonos fafajok telepítésének mellőzése.
- E16 A gyéritések és véghasználatok során legalább 5 m³/ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása.
- E17 Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábon álló holtfák meghagyása.
- E18 A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhönös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során.
- E20 Fokozottan védett jelölő madárfaj fészkeinek (madárfajtól függően meghatározott) körzetében fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozása.
- E49 Az eredeti talajállapot fenntartása érdekében a talaj-előkészítés és a tuskózás elhagyása.
- E51 Felújítás tájhozonyos fafajokkal, illetve célállománnyal.
- E54 Idegenhonos fafajú faállomány szerkezetátalakítása.

- E68 Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágú és fás szárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.
- E69 A környező gyepterületek védelme érdekében az erdészeti tájidegen fafajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása.
- E88 Fakitermelés csak augusztus 15. és február 28. között végezhető.
- VA01 Szóró, sózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki. *(Megjegyzés: országos jelentőségű védett természeti területtel nem átfedő területrészekre vonatkozó előírás-javaslat.)*
- VA03 A területen szóró, vadetető, sózó nem létesíthető. *(Megjegyzés: országos jelentőségű védett természeti területtel átfedő területrészekre vonatkozó előírás-javaslat.)*

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok

Javasolt az intenzíven terjedő, illetve inváziós fafajok (amerikai kőris (*Fraxinus pennsylvanica*), zöld juhar (*Acer negundo*), bálványfa (*Ailanthus altissima*), ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*) és a fehér akác (*Robinia pseudoacacia*) visszaszorítása, illetve lehetőség szerint eliminálása.

Javasolt őshonos fafajú fasorok létrehozása.

Javasolt a jegenyenyár (*Populus nigra* cv. *Italica*) fasorok felújítása és létrehozása.

Odúk és költőládák kihelyezése javasolt.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok

A vizes élőhelyek, főként halastavak és berkek cserjésedését és beerdősülését meg kell akadályozni.

(h) Kezelési javaslatok indoklása

A kezelési területen található főként puhafás ligetek egy része degradált állapotú, az őshonos fafajok mellett gyakran jelentős mennyiségben vannak jelen nem őshonos fafajok is. Természetvédelmi szempontból jelentős probléma az intenzíven terjedő, illetve inváziós fafajok (amerikai kőris (*Fraxinus pennsylvanica*), zöld juhar (*Acer negundo*), bálványfa (*Ailanthus altissima*), ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*) és a fehér akác (*Robinia pseudoacacia*) jelenléte és terjeszkedése, melyeket vissza kell szorítani, illetve lehetőség szerint eliminálni. Az esetleges kezelések során őshonos fafajú, természetszerű társulásokat kell létrehozni, amelyek a természetvédelmet szolgálják.

3.2.1.6. Erdők

(a) Kezelési egység kódja: KE-6

(b) Kezelési egység meghatározása:

Az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott üzemtervezett erdők.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

- J2 – Láp- és mocsárerdők
- J4 – Fűz-nyár ártéri erdők
- J5 – Égerligetek
- P1 – Őshonos fafajú fiatalosok
- P3 – Újonnan létrehozott, őshonos vagy idegenhonos fafajú fiatal erdősítés
- RB – Őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők
- RC – Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők
- RDb – Őshonos lombos fafajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők
- S1 – Ültetett akácok
- S2 – Nemesnyárasok
- S4 – Ültetett erdei- és feketefenyvesek

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

- 91F0 – Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmenion minoris*)
- 91E0 – Puhafás ligeterdők, éger- és kőrisligetek, illetve láperdők (*Alno-Pandion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

- fekete gólya (*Ciconia nigra*), darázsölyv (*Pernis apivorus*), rétisas (*Haliaeetus albicilla*), hamvas küllő (*Picus canus*), fekete harkály (*Dryocopus martius*), közép fakopáncs (*Dendrocopos medius*), balkáni fakopáncs (*Dendrocopos syriacus*), örvös légykapó (*Ficedula albicollis*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok

A felújításokat őshonos fafajokkal kell elvégezni. Az ápolások és nevelővágások során a nem őshonos, különösen az intenzíven terjedő, illetve inváziós fajokat (amerikai kőris (*Fraxinus pennsylvanica*), zöld juhar (*Acer negundo*), bálványfa (*Ailanthus altissima*), ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*) és a fehér akácot (*Robinia pseudoacacia*) el kell távolítani. Ezek eliminálására természetvédelmi hatóság engedélyével és a nemzeti park igazgatóság felügyeletével még az egyedi vegyszeres kezelés is javasolható. A felújítások során célszerű lenne a kocsányos tölgyet nagyobb arányban alkalmazni, nemcsak célfafajként, hanem akár elegyfajként is a mikrodomborzati termőhelyi adottságokhoz alkalmazkodva.

Az eredményes erdőművelés és a természetvédelmi célok csak a nagyvadállomány megfelelően alacsony szinten való tartásával lehetséges. A vadhatást célszerű újulati/telepítés, illetve fiatalos korban próbateres mintavételezéssel monitorozni, a vadállomány-szabályozást pedig ehhez alakítani.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok

a) Kötelezően betartandó előírások:

A 2009. évi XXXVII. és a 1996. évi LIII. törvény, valamint a 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet szerint.

b) Javasolt előírások:

- E06 Idegenhonos fafajok telepítésének mellőzése.
- E07 Intenzíven terjedő idegenhonos fafajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése.
- E08 Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt).
- E09 A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével.
- E13 Állománynevelés során a nyiladékok és az állományszélek felé legalább 5 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során az idegenhonos növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel).
- E16 A gyéritések és véghasználatok során legalább 5 m³/ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása.
- E17 Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábon álló holtfák meghagyása.
- E18 A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során.
- E19 Az elő- és véghasználatok során az előzetesen meghatározott fa-, illetve cserjefajok kímélete.
- E20 Fokozottan védett jelölő madárfaj fészkének (madárfajtól függően meghatározott) körzetében fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozása.
- E28 Természetes-, természetyszerű- és származék természetességi állapotú erdőkben a nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámának minimális szintre szorítása, illetve lehetőség szerinti teljes eltávolítása.
- E30 Az idegenhonos vagy tájidegen fafajokkal jellemezhető faállományokban a nevelővágások során az őshonos fafajok egyedeinek megőrzése az alsó- és a cserjeszintben is.
- E31 A nevelővágások során az intenzíven terjedő fafajok teljes mértékű eltávolítása.
- E37 Tájhonos fafajú állományok véghasználatok során az idős állományban legalább 5% területi lefedettséget biztosító hagyásfa csoport (mikroélőhely) visszahagyása, lehetőleg az idős állomány szerkezetét és összetételét is reprezentáló formájában.

- E48 Mesterséges felújítás, illetve pótlás esetén géppel részleges talaj-előkészítés.
- E50 A vágásterületen történő égetés mellőzése.
- E51 Felújítás tájhonos fafajokkal, illetve célállománnyal.
- E54 Idegenhonos fafajú faállomány szerkezetátalakítása.
- E58 Az erdőfelújítások során a természetes erdőtársulásnak megfelelő elegyfajok biztosítása.
- E68 Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágú és fás szárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.
- E96 Fokozottan védett jelölő madárfaj fészkének (madárfajtól függően meghatározott) körzetében fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási tevékenység időbeli korlátozása.
- VA02 Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni. A kerítéseket legkésőbb az utolsó tisztítási munka elvégzését követő egy éven belül le kell bontani.
- VA01 Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki. (Megjegyzés: országos jelentőségű védett természeti területtel nem átfedő területrészekre vonatkozó előírás-javaslat.)
- VA03 A területen szóró, vadetető, szózó nem létesíthető. (Megjegyzés: országos jelentőségű védett természeti területtel átfedő területrészekre vonatkozó előírás-javaslat.)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok

A nem őshonos fafajokat vissza kell szorítani, az erdőfelújításokat őshonos fafajokkal kell elvégezni. Az inváziós fafajokat (amerikai kőris (*Fraxinus pennsylvanica*), zöld juhar (*Acer negundo*), bálványfa (*Ailanthus altissima*), ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*) és a fehér akácot (*Robinia pseudoacacia*) vissza kell szorítani, illetve lehetőség szerint eliminálni. Odúk és költőládák kihelyezése javasolható.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok

Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatot nem teszünk.

(h) Kezelési javaslatok indoklása

A kezelési területen található erdők jelentős része degradált állapotú, nem a termőhelynek megfelelő fafajú, illetve tájidegen fafajú. Természetvédelmi szempontból jelentős probléma az inváziós fafajok (amerikai kőris (*Fraxinus pennsylvanica*), zöld juhar (*Acer negundo*), bálványfa (*Ailanthus altissima*), ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*) és a fehér akác (*Robinia pseudoacacia*)) jelenléte és terjeszkedése, melyeket vissza kell szorítani, illetve lehetőség szerint eliminálni. A felújítások és nevelővágások során őshonos fafajú, célállományú természetközeli erdőket kell létrehozni, amelyek a természetvédelmi funkciók mellett a faanyagtermelési célokat is szolgálják.

3.2.1.7. Állattartó telep

(a) Kezelési egység kódja: KE-7

(b) Kezelési egység meghatározása:

Állattartó telep, Látrány 0173, 0174/6, 0174/8, 0174/12, 0174/14, 0174/15 hrsz.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

- OC – Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek
- OF – Magaskórós ruderális gyomnövényzet
- OG – Taposott gyomnövényzet és ruderális iszapnövényzet

Érintett Natura 2000 élőhelyek: -

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

- tövisszúró gébics (*Lanius collurio*), mezei pacsirta (*Alauda arvensis*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok

Javasolt a megjelenő inváziós növényfajok (magas aranyvessző (*Solidago gigantea*), selyemkóró (*Asclepias syriaca*), bálványfa (*Ailanthus altissima*)) irtása.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok

a) Kötelezően betartandó előírások: -

b) Javasolt előírások:

- GY22 Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás.
- GY107 Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok

Javasolható gyepképzés, területegységre vetítve kevesebb mennyiségű állattartás.

SZ67 Természetbarát gyepesítés, termőhelytől függően üde rét vagy száraz gyepek kialakulásának elősegítése. Tájidegen magkeverék nem alkalmazható, csak a termőhelyre jellemző őshonos fajok vethetők.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok

Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatot nem teszünk.

(h) Kezelési javaslatok indoklása

A kezelési egységen félextenzív állattartás történik, ami állattartási szempontból kedvező. A területegységre jutó állatok száma magas, így a terület erősen degradálódott. Az ennek hatására megjelenő inváziós növényfajok irtása mindenképpen szükséges.

3.2.1.8. Szántók

(a) Kezelési egység kódja: KE-8

(b) Kezelési egység meghatározása:

Szántóföldi művelés alatt álló mezőgazdasági területek.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

- T1 – Egyéves, intenzív szántóföldi kultúrák
- T2 – Évelő, intenzív szántóföldi kultúrák
- OB – Jellegtelen üde gyepek
- OC – Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

-

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

vetési lúd (*Anser fabalis*), nagy lilik (*Anser albifrons*), kis lilik (*Anser erythropus*), nyári lúd (*Anser anser*), vörösnyakú lúd (*Branta ruficollis*), tőkés réce (*Anas platyrhynchos*), üstökögém (*Ardeola ralloides*), nagy kócsag (*Egretta alba*), vörös gém (*Ardea purpurea*), fekete gólya (*Ciconia nigra*), fehér gólya (*Ciconia ciconia*), daru (*Grus grus*), haris (*Crex crex*), gólyatöcs (*Himantopus himantopus*), gulipán (*Recurvirostra avosetta*), pajzsoscanakó (*Philomachus pugnax*), piros lábú cankó (*Tringa totanus*), darázsölyv (*Pernis apivorus*), barna kánya (*Milvus migrans*), kígyászölyv (*Circaetus gallicus*), barna rétihéja (*Circus aeruginosus*), kékes rétihéja (*Circus cyaneus*), hamvas rétihéja (*Circus pygargus*), békászó sas (*Aquila pomarina*), kék vércse (*Falco vespertinus*), réti fülesbagoly (*Asio flammeus*), mezei pacsrta (*Alauda arvensis*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok

- Javasolható a növényvédőszeres csökkentése.
- Tápanyag-utánpótlás során műtrágya helyett szerves trágya használata.
- Javasolható a gyepesedett területek művelési ágának váltása rét/legelővé.
- A szántókon megjelenő fajok (ludak, gémek, gólyák, partimadarak, ragadozók) igényeinek megfelelően fontos a kemikáliák használatának csökkentése.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok

a) Kötelezően betartandó előírások:

b) Javasolt előírások:

- SZ01 Napnyugtától napkeltéig gépi munkavégzés nem megengedett.
- SZ04 Pillangósok esetén természetkímélő kaszálás és vadriasztó lánc használata.
- SZ09 A növénytermesztéssel kapcsolatos technológiai munkálatok során bármilyen depóniát csak szántókon lehet létrehozni, és ott legfeljebb 2 hónapig lehet tárolni.
- SZ13 Szántóföldön trágyaszarvas (trágya deponálás) nem alakítható ki.
- SZ19 Kizárólag környezetkímélő besorolású növényvédő szerek alkalmazása engedélyezett.
- SZ20 Kártevők elleni védekezés kizárólag szelektív szerekkel lehetséges.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok

- Természetvédelmi szempontból előnyös lenne a tervezési területen a szántó művelésű területek gyepé alakítása.
- SZ52 Szántó füves élőhellyé alakítása gyeptelepítéssel, a megjelenő inváziós növényfajok irtása.
- SZ53 Szántó füves élőhellyé alakítása spontán felhagyással, kivéve az inváziós növényfajok irtását.
- SZ55 Szántó füves élőhellyé alakítása, lucerna kultúrát követő spontán gyepesedéssel, a megjelenő inváziós növényfajok irtása.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok

Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatot nem teszünk.

(h) Kezelési javaslatok indoklása

A szántóföldi művelés során felhasznált kemikáliák jelentős természetvédelmi kockázatot jelentenek elsősorban a vizes élőhelyek minősége és az ott előforduló fajokra vonatkozóan. Fontos az önkéntesen vállalható javaslatok betartása a jelölőfajok és az érintező élőhelyek állapotának fenntartása és javítása céljából.

3.2.1.9. Beépített területek

3.2.2. Élőhely-rekonstrukció és élőhelyfejlesztés

Vizes élőhelyek

A halastavakon a nyílt vízfelület fenntartása céljából az időnkénti élőhelyrehabilitáció javasolható, ez a halgazdálkodás szempontjából is fontos.

A természetes víztestek (berkek) esetében, ha a területre kijelöléskor jellemző állapot a klímaváltozás hatására megváltozott, akkor megfelelő hatásbecslés után élőhelyrehabilitáció javasolt.

Korábban, a Balaton vízszintszabályozása előtt vízhatásnak jelentős mértékben kitett, illetve elárasztott, mára degradálódott területeken élőhelyrekonstrukció (elárasztás) javasolható. Ilyen potenciális helyek a Lelli-berek keleti része, a Pogányvölgyi rétek északi, északnyugati területei.

Gyep

A gyepes területek esetében fontos az inváziós növényfajoktól, mint az aranyvessző (*Solidago* spp.) és a selyemkóró (*Asclepias syriaca*), valamint a cserjéktől és más fásszárúaktól való megtisztítás.

A nedves gyepes területek esetében a vízgazdálkodást úgy kell fejleszteni, hogy a nedves gyepes rendszeres vízellátása megoldható legyen. A fejlesztések tervezése során figyelembe kell venni a klímaváltozás prognosztizálható hatásait, ezért már a jelenben, de a jövőben is fontos a szerepe a vízvisszatartásnak.

Fás élőhelyek

Mind az üzemtervezett erdők, mind az egyéb fás élőhelyek (fás ligetek, cserjések, fasorok) esetében fontos az inváziós fajok (amerikai kőris (*Fraxinus pennsylvanica*), zöld juhar (*Acer negundo*), bálványfa (*Ailanthus altissima*), ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*) és a fehér akác (*Robinia pseudoacacia*) visszaszorítása, illetve lehetőség szerint eliminálása. A felújítások mindenképpen őshonos, a termőhelynek megfelelő fajokkal történjenek. Az erdők esetében fontos követelmény még az elegység.

Javasolt az őshonos fajú fasorok létrehozása, illetve a jegenyenyár (*Populus nigra* cv. *Italica*) fasorok felújítása és létrehozása.

Szántók

A szántók esetében hasznos lenne a gyepé alakítás, a rét/legelő művelési ágba történő váltás.

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

Általános, több fajra vonatkozó intézkedések:

- A teljes tervezési terület egyes víztestein a 1996. évi LV. törvény 37. § (2) alapján egyedei vadászati hatósági határozat szerint tilos a vízivad vadászata, a Somogy Megyei

Kormányhivatal Kaposvári Járási Hivatal Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály 01337-4/2017, 01337-8/2017, 01337-9/2017, 01337-10/2017, 01337-18/2017 számú határozatai alapján. (érintett területek: Nagyberkek, Ordacsehi-berkek, Fonyód (Zardavári)-halastavak, Buzsáki-halastavak, Irmapusztai-halastavak). A tiltás bevezetése a teljes tervezési terület valamennyi víztestére és vizes élőhelyeire vonatkozóan javasolt.

- Az ólomsörét használata vizes élőhelyeken tilos (79/2004. (V. 4.) FVM rendelet 59. § (1)), az egyéb élőhelyeken pedig nem javasolt.
- A halastavi kárókatonagyérítés során ügyelni kell más madárfajok kíméletére.
- A teljes tervezési területen nem javasolt a nem őshonos állat- és növényfajok betelepítése.
- Fontos a vaddisznó, az emlős ragadozók, mint (pl. róka, borz), a kóbor kutya és macska, a patkány és a szárnyas predátorok (pl. dolmányos varjú, szarka) állományának alacsony szinten való tartása.
- A fészkelő szigetek fenntartása, a fészkelőhelyek védelme kiemelt fontosságú a védett és fokozottan védett madárfajok szempontjából.
- A gátak és töltések kaszálása során a korona alatt a rézsúk kaszálása márc. 1 és júl. 15. között nem javasolható, mivel ezek récék és egyéb fajok potenciális fészkelőhelyei.
- Odúk és költőládák kihelyezése javasolható.

Fajspecifikus intézkedések (fajok, fajcsoportok szerint):

A vetési lúd (*Anser fabalis*), nagy lilik (*Anser albifrons*), kis lilik (*Anser erythropus*), nyári lúd (*Anser anser*), vörösnyakú lúd (*Branta ruficollis*) vonuló és telelőállományai:

Az éjszakázóhelyeken (KE-1, halastavak, berkek) ügyelni kell a zavartalanságra, más vadfajok éjszakai vadászata okt.-febr. között a kezelési egységtől legalább 500 m-re javasolható. A nappali táplálkozó helyen a zavartalanság biztosítása szintén fontos. A tervezési terület gyepterületein (KE-3, KE-4) a vadlúdriasztás kerülendő.

A vadlúdvadászat egyes területeken nem engedélyezhető a Somogy Megyei Kormányhivatal Kaposvári Járási Hivatal Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály 01337-4/2017, 01337-8/2017, 01337-9/2017, 01337-10/2017, 01337-18/2017 számú határozatai alapján. (érintett területek: Nagyberkek, Ordacsehi-berkek, Fonyód (Zardavári)-halastavak, Buzsáki-halastavak, Irmapusztai-halastavak). A tervezési terület egyéb víztestjein és vizes élőhelyein is kerülendő a vadlúdvadászat, a tiltás bevezetése javasolt.

Fontos a gyepterületek (KE-3, KE-4) mint táplálkozó helyek fenntartása.

A kendermagos réce (*Anas strepera*), tőkés réce (*Anas platyrhynchos*), bőjti réce (*Anas querquedula*), csörgő réce (*Anas crecca*), fűtyülő réce (*Anas penelope*), kanalas réce (*Anas clypeata*), barátréce (*Aythya ferina*), cigányréce (*Aythya nyroca*), kis vöcsök (*Tachybaptus ruficollis*), feketenyakú vöcsök (*Podiceps nigricollis*), kis kárókatonna (*Phalacrocorax pygmeus*) vonuló és telelőállományai:

A pihenő és táplálkozóhelyek (KE-1, halastavak, berkek) zavartalanságának biztosítása. A vonulási és telelési időszakban (szept.-febr.) a halastórendszereken a halastavak legalább 1/3-án legyen nyílt vízfelület. A berkekben a vonulási és telelési időszakban legyen nyílt vízfelület.

A nyári lúd (*Anser anser*), tőkés réce (*Anas platyrhynchos*), barátréce (*Aythya ferina*), cigányréce (*Aythya nyroca*), kis vöcsök (*Tachybaptus ruficollis*), feketenyakú vöcsök (*Podiceps nigricollis*), guvat (*Rallus aquaticus*), pettyes vízicsibe (*Porzana porzana*), kis vízicsibe (*Porzana parva*), gólyatöcs (*Himantopus himantopus*), gulipán (*Recurvirostra avosetta*) és piros lábú cankó (*Tringa totanus*) költőállományai:

A költőhelyeken (KE-1, halastavak, berkek) biztosítani kell a megfelelő zavartalanságot. Fontos a drasztikus vízszintváltozás elkerülése a költési időszakban (márc.-júl.). Ebben az időszakban mind a nagymértékű vízszintemelkedés, mind a vízszintcsökkenés, vagy esetleges kiszáradás káros. Utóbbi a predációs nyomás növekedéséhez is vezethet. A vízgazdálkodás során fontos a szélsőségek elkerülése, illetve a vízviisszatartással történő felkészülés a hosszan tartó aszályos időszakokra.

A bölömbika (*Botaurus stellaris*), törpegém (*Ixobrychus minutus*), bakcsó (*Nycticorax nycticorax*), üstökögém (*Ardeola ralloides*), kis kócsag (*Egretta garzetta*), nagy kócsag (*Egretta alba*), vörös gém (*Ardea purpurea*), kanalagém (*Platalea leucorodia*) és kis kárókatona (*Phalacrocorax pygmeus*) költőállományai:

A költőhelyeken (KE-1, halastavak, berkek, KE-2 nádasok) biztosítani kell a megfelelő zavartalanságot. Fontos a drasztikus vízszintváltozás elkerülése a költési időszakban (ápr.-jún.). A bölömbika és törpegém számára a halastavi, berki nádasok; a nagy kócsag, vörös gém, kanalagém és bakcsó számára a megfelelően nagy kiterjedésű avas (több éves) nádasok; kis kócsag, üstökögém és kis kárókatona számára a vízben álló bokorfűzes nádas megléte szükséges. A megfelelő vízszint tartása az emlős predátorok távoltartása miatt fontos.

A bölömbika (*Botaurus stellaris*), bakcsó (*Nycticorax nycticorax*), kis kócsag (*Egretta garzetta*), nagy kócsag (*Egretta alba*), vörös gém (*Ardea purpurea*), fekete gólya (*Ciconia nigra*), fehér gólya (*Ciconia ciconia*), kanalagém (*Platalea leucorodia*), batla (*Plegadis falcinellus*) és daru (*Grus grus*), vonulóállományai:

Fontos a táplálkozó helyek, a halastavak, berkek (KE-1) és a nedves gyepek (KE-3) zavartalanságának védelme.

A gólyatöcs (*Himantopus himantopus*), gulipán (*Recurvirostra avosetta*), pajzsoscankó (*Philomachus pugnax*) és piroslábú cankó (*Tringa totanus*) és szerecsensirály (*Larus melanocephalus*) vonuló állományai:

Fontos a táplálkozó helyek, a halastavak, berkek (KE-1), a nedves gyepek (KE-3) és vízállásos időszakban a szántók (KE-8) zavartalanságának védelme. A tervezési terület ezen részein a riasztás és vadászat nem engedélyezhető. A gyepek esetében fontos a legeltetés fenntartása. A szántók esetében pedig javasolt a növényvédőszeres és a műtrágya használatának csökkentése, mivel ezen kemikáliák a táplálkozó madarakra nézve toxikusak lehetnek.

A szerecsensirály (*Larus melanocephalus*), küszvágó csér (*Sterna hirundo*), fattyúszerkő (*Chlidonias hybridus*), kormos szerkő (*Chlidonias niger*) költőállománya:

Mind a négy faj költőhelyei a halastavak, berkek (KE-1). Védelmüket a megfelelő vízszint tartásával lehet biztosítani, ami a szőrmés predátorok elleni védelmet is jelenti.

A szerecsensirály első bizonyított Somogy megyei költése 2014-ben volt az Irmapusztai-halastavakon, küszvágó csér és dankasirály vegyes telepen.

A küszvágó csér országos jelentőségű költőhelye az Irmapusztai-halastavak 2-es, illetve a 9-es tavak szigetein található. A szigetek védelme, rendszeres karbantartása, azaz a csupasz felszín és a partvédelem hullámvész ellen való biztosítása kulcsfontosságú a faj védelme szempontjából. Az időszakosan elszaporodó patkányok ellen megfelelő módszerrel időben fell kell lépni. Korábbi szakirodalmi adatok alapján a Nagyberkekben és a Fonyódi-halastavakon is fészkeltek kis számban. Ezeket a területeket mesterséges költőszigetek létrehozásával nagy valószínűséggel újra megtelepíthető lenne.

A fattyúszerkő és a kormos szerkő a Nagyberkekben jellemzően vízínövényzetre építik fészkeiket. Mesterséges fészkelőhelyek biztosítása e két faj esetében is javasolható.

A haris (*Crex crex*) költőállománya:

A faj szempontjából fontos a nedves gyepek (KE-3) fenntartása, illetve ezen élőhelyek vízellátásának biztosítása. A kaszálók esetében fontos a kaszálás előtt a revírek felmérése és a megfelelő védőzóna kijelölése. A kaszálás időpontjának a fészkelés utánra (június 20.) való halasztása javasolt. Kímélő kaszálási technikák alkalmazása ajánlott: csak nappali kaszálás, kizorító kaszálás, vadriasztólánc használata, megfelelő vágásmagasság alkalmazása (>10 cm), bűvósávok meghagyása.

A jégmadár (*Alcedo atthis*) állománya:

Költőhelyei a vízparti gátak, töltések partfalai, melyeknek fennmaradását biztosítani kell. Az Irmapusztai-halastavakon az 1990-es évek közepén sikeresen telepítették meg speciális mesterséges költőládával.

A kékbegy (*Luscinia svecica*), fülemülesitke (*Acrocephalus melanopogon*), barkóscinege (*Panurus biarmicus*), függőcinege (*Remiz pendulinus*) költő- és vonulóállománya:

Mindhárom faj élőhelyei a halastavak, berkek (KE-1) és a nagy kiterjedésű nádasok (KE-2), melyek védelme és fenntartása fontos. A nádgazdálkodás során az egyes szezonokban megfelelően nagy kiterjedésű, több éve aratatlan területeket kell fenntartani.

Az erdei pacsirta (*Lullula arborea*), tövisszűrő gébics (*Lanius collurio*), karvalyposzáta (*Sylvia nisoria*) vonuló- és költőállománya:

Ezen mezei fajok szempontjából a gyepek (KE-3, KE-4) fenntartása, illetve a nyílt, nem zárt ligetes, cserjés (KE-5) élőhelyfoltok fenntartása fontos.

A lappantyú (*Caprimulgus europaeus*) költőállománya:

Elsősorban száraz, félszáraz gyepek (KE-3) az élőhelyei, de erdei vágásterületeken és tisztásokon is költethet. A tervezési területen a száraz, félszáraz gyepek fenntartása (pl. legeltetéssel) jelenti a legfőbb fajvédelmi tevékenységet.

A szalakóta (*Coracias garrulus*):

A gyepekhez, legelőkhöz, kaszálókhöz (KE-3, KE-4) kötődik. Élőhelyének fenntartásában nagy szerepe van a legeltetésnek. A fajvédelem, a megtelepedés mesterséges odúk kihelyezésével elősegíthető.

A hamvas küllő (*Picus canus*), fekete harkály (*Dryocopus martius*), közép fakopáncs (*Dendrocopos medius*), balkáni fakopáncs (*Dendrocopos syriacus*), örvös légykapó (*Ficedula albicollis*) állománya:

Ezen fajok a fás növénytársulásokhoz: az erdőkhöz (KE-6) és a fás ligetekhez, erdőfoltokhoz (KE-5) kötődnek. Nagy jelentősége van az idős fáknak, állományoknak és ezzel együtt a holt fáknak, amelyek mind költő-, mind táplálkozó helyek is egyben.

A darázsölyv (*Pernis apivorus*), barna kánya (*Milvus migrans*), rétisas (*Haliaeetus albicilla*), kígyászölyv (*Circaetus gallicus*), barna rétihéja (*Circus aeruginosus*), kékes rétihéja (*Circus cyaneus*), hamvas rétihéja (*Circus pygargus*), békászó sas (*Aquila pomarina*), halászsas

(Pandion haliaetus), kék vércse (Falco vespertinus), réti fülesbagoly (Asio flammeus), parlagi sas (Aquila heliaca) vonulóállománya:

A vonuló ragadozó madarak táplálkozó helyei elsősorban a gyepek (KE-3, KE-4), illetve a halastavak, berkek (KE-1). Ezek védelme, a zavartalanság fenntartása fontos e fajok számára. Kiemelten fontos az áramhálózat madárbarát kialakítása.

A barna rétihéja (Circus aeruginosus), hamvas rétihéja (Circus pygargus) költőállománya:

A két talajon fészkelő ragadozómadár-fajnak az elsődleges költőhelyei a halastavak, berkek nádasai (KE-1) és a nagy kiterjedésű nádasok (KE-2), melyek védelme és fenntartása fontos. A nádgazdálkodás során az egyes szezonokban megfelelő kiterjedésű területeket kell fenntartani. A táplálkozóhelyek a vizes élőhelyek (KE-1) mellett a gyepek (KE-3, KE-4), illetve a szántók (KE-8). Utóbbi területeken időkénti költése is előfordulhat.

A darázsölyv (Pernis apivorus), rétisas (Haliaeetus albicilla), fekete gólya (Ciconia nigra) költőállománya:

Mindkét faj általában idős fákon költ, ezért az erdők (KE-6) és az erdőfoltok, fás ligetek (KE-5) védelme, illetve a fészkek környezetének háborítatlansága az egyik legfontosabb védelmi tevékenység. Mindezt védőzónák kialakításával, termelési és munkavégzési korlátozások alkalmazásával szükséges megvalósítani. A rétisas táplálkozó helyei elsősorban a vizes élőhelyek (KE-1), míg a fekete gólya a nedves gyepeken (KE-3) fordul elő gyakrabban. Mindkét élőhely fenntartásában a megfelelő vízgazdálkodás a kulcskérdés. A fajvédelem mesterséges fészkek építésével is elősegíthető.

3.2.4. Kutatás, monitorozás

A madarak kutatása, illetve monitorozása fajonként, illetve fajcsoportonként eltérő módszertant igényel. A jelölő- és egyéb fontos fajokra vonatkozóan az alábbi módszerek ajánlhatók.

Partimadarak:

Tavasszal és ősszel vonulási időszakban, időszakonként legalább kétszeri megfigyelés a potenciális vonulóhelyeken (leeresztett halastavak, berkek, nedves gyepek).

Szerecsensirály (Larus melanocephalus), küszvágó csér (Sterna hirundo), szerkők:

A fészkelőpárok számlálása a szigeten történő rövid idejű mintaterület leszámolásával történhet, esetlegesen drón felvételekkel történő kiegészítéssel. A fészkelési siker hasonlóan, a szigeten történő rövid idejű számolással lehetséges. A szerkők esetében távcsöves, spektív megfigyelés ajánlott.

Haris (Crex crex):

Költési időszakban a revírek felmérése hang alapján a nedves gyepeken.

Récék:

- Fészkelőállomány-felmérés a párba állás (ápr.-máj.) és fiókanevelés (jún.-júl.) időszakában, legalább 2-2 alkalommal történő számlálással a halastavakon és berkekben.
- Vonuló- és telelőállomány felmérése: szinkronszámlálás aug.-márc. között legalább havonta a halastavakon és berkekben.

Vadludak:

- Fészkelőállomány-felmérés során a fiókákat vezető családok számlálása ápr.-jún. között a halastavakon és berkekben. A fiókaszámok meghatározása heti szinten ajánlott, amiből a predációs nyomás is nyomon követhető, ezáltal a ragadozógyérítés fokozása előírható.
- Vonuló- és telelőállomány felmérése az éjszakázó helyeken hajnali húzáskor történő számlálással okt.-febr. között havonta legalább egyszer, illetve kiegészítő jelleggel nappal a táplálkozó helyeken a csapatok számlálása.

Gémfélék, kis kárókatona:

- Ezen telepesen fészkelő fajok állományát légifelvétel alapján történő fészekszámlálással lehet felmérni. A pontos felméréshez mintavételszerűen közvetlen földi számlálás és/vagy drónos számlálás szükséges.

Ragadozó madarak:

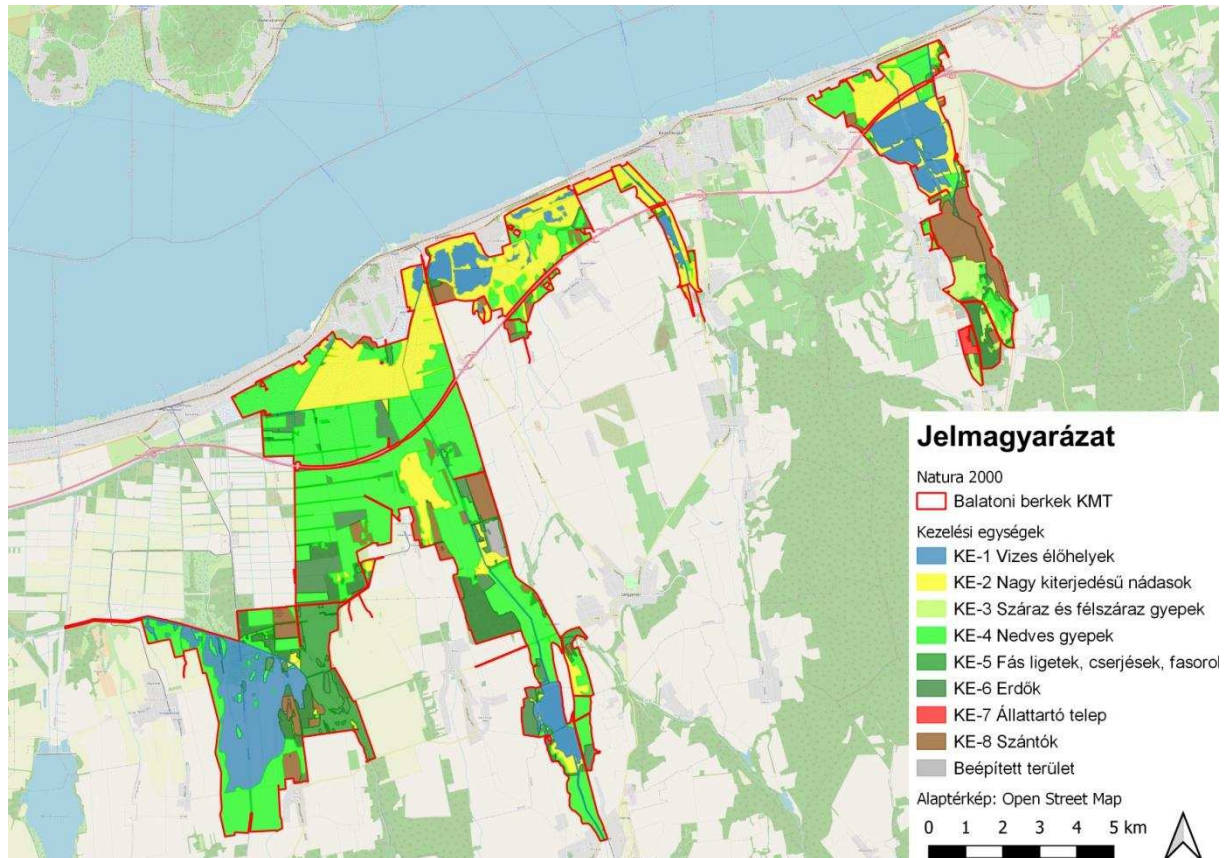
- Téli fészektérképezés, téli szinkronszámlálás.
- Költési időszakban a fészkelő helyeken megfigyelés, fészkelő párok száma és a költési siker meghatározása.

Énekesmadarak:

Mintavételezéses módszerekkel nagyobb területeken (erdők, nagy kiterjedésű nádasok) pontszámlálás, nádas és egyéb szegélyek élőhelyeken vonaltranszekt mentén történő felmérés.

A fenti módszerek monitoring rendszerű alkalmazásával, azaz rendszeres évenkénti megismétlésével hosszabb távon (10 évente) trendelemzés is elvégezhető. Ezáltal az egyes élőhelyek (kezelési egységek) állapota és állapotváltozása, a kezelések, illetve a környezeti paraméterek hatása is értékelhető. Mindez pedig a szükséges természetvédelmi és természetvédelmi célú gazdálkodási beavatkozások tervezésének alapja. Fontos a kezelések hatásának ugyanilyen rendszerben történő visszacsatolása, illetve szükség esetén a tervezés és a kezelés módosítása.

3.2.5. Melléklet: A kezelési egységek térképe

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogszabályok és a tulajdonviszonyok függvényében

A fenntartási terv éppen a 2020-2021-es átmeneti időszakban készült, amikor az előző időszak programjai kifutóban vannak, a következő időszak (2021-2027) programjai pedig tervezés, illetve egyeztetés alatt. Ennek megfelelően nehéz előre konkrét lehetőségeket bemutatni, inkább csak a korábbi időszak alapján próbáljuk a várható lehetőségeket felvázolni.

A tervezési terület egésze a Balatoni berkek különleges madárvédelmi terület (HUDD10012), tehát a tervezési területre alapvetően a 275/2004 (X.8.) Kormányrendelet az irányadó, melyet a gyepterületek vonatkozásában a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 69/2007. (X. 18.) Korm. Rendeletben foglaltak egészítik ki. A védett természeti értékek, valamint a természeti területek általános védelmének háttérét a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény adja. A terület valamivel több, mint 79% az országos ökológiai hálózat része is egyben tekintetben a 2018. évi CXXXIX törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről határozza meg a területhasználat kereteit. A tervezési terület több mint 60% a Magyar Állam tulajdonában áll, a vagyoni kezelési jogokat legnagyobb részét a Magyar Közút Nonprofit Zrt. és a Nemzeti Földügyi Központ, gyakorolja Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság mindösszesen csak a terület 0,5%-ának a vagyongazdálkodója. Jelentősebb gazdálkodók Balatoni Halgazdálkodási Nonprofit Zrt., Balaton Agrár ZRt., Hubertus Bt., Udvaros és Fiai Kft. A magántulajdonosok számára mind az erdők, mind pedig a gyepek és a szántók esetében léteznek támogatások az alábbiakban részletezettek szerint.

3.3.1. Agrártámogatások

3.3.1.1. Jelenlegi működő agrártámogatási rendszer

Az Európai Unió mezőgazdasági támogatási rendszere, a közös agrárpolitika (KAP) két pilléren nyugszik: az első pillér (KAP I.) a közvetlen támogatásokat és a piaci intézkedéseket finanszírozza, teljes egészében az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) terhére. A második pillér (KAP II.) az unió vidékfejlesztési politikáját szolgálja, melyet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) regionális vagy nemzeti források társfinanszírozásával működtet.

A Natura 2000 területen gazdálkodók a KAP I. pillér támogatásain túlmenően részesedhetnek a KAP II. pillér forrásaiból is, melyeket a 2014–2020 közötti időszakra Magyarországon a Vidékfejlesztési Program 2014–2020 tartalmaz. A betartandó előírásokat a 2015 és 2018 között folyamatosan megjelentetett pályázati felhívások foglalják magukba. A 2007 és 2013 közötti időszakban igénybe vehető támogatások egy részének felhasználása még nem zárult le, az ezekről szóló jogcímrendeletek továbbra is hatályban maradnak mindaddig, amíg történik belőlük kifizetés – ez elsősorban az erdős támogatások esetében fordulhat elő.

A 2014–2020 közötti időszak végeztével – hasonlóan a 2007–2013 közötti időszak végéhez – átmeneti szabályokat terjesztett elő az Európai Bizottság. Ennek értelmében a 2021. és 2022. évre egy átmeneti időszakot hirdettek meg, amelyben a KAP II. pillért érintően többek között a terület- és állatlétszám alapú vidékfejlesztési támogatásokat – amelyek jellemzően több éves kötelezettségvállalásúak – meghosszabbíthatja a tagállam. Az átmeneti években a KAP I. pillér

alá tartozó közvetlen támogatások is elérhetőek lesznek a jelenlegi feltételek mellett. Az átmeneti szabályok miatt az új tervezési ciklus előre láthatóan 2023-tól indul, és 2027-ig tart. A 2014–2020 között elérhető agrártámogatásokról aktualizált összefoglalás található az alábbi honlapon:

https://termeszetvedelem.hu/user/browser/File/N2k_fennterv/3_%20mell%C3%A9klet_aktualizalt_041219.pdf

A Vidékfejlesztési Program 2014–2020 jelenleg elérhető pályázati felhívásai megtekinthetők az alábbi linken: <https://www.palyazat.gov.hu/doc/4523>

A jelenlegi támogatási időszakban a Vidékfejlesztési Program keretében számos olyan intézkedésjogcím elérhető, ahol a Natura 2000 területeken gazdálkodók támogatási forrásokhoz juthatnak vagy előnyt élvezhetnek a pontozási rendszerekben.

Legfontosabbak ezek közül a kompenzációs jellegű kifizetések, melyek a gyepterületek és magánerdők esetében érhetők el. A Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó földhasználati szabályok betartása azonban független attól, hogy a gazdálkodó igényelte-e a támogatást vagy sem. Az adminisztratív eszközök tekintetében a Natura 2000 területekre járó kompenzáció ráépül az egyéb elérhető támogatásokra, a gazdálkodók a Natura 2000 intézkedésjogcím mellett jogosultak többek között az egységes területalapu támogatásra (SAPS) is.

Az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott erdőrézlet területén felmerülő költségek és jövedelemkiesés ellentételezése céljából a magánkézben lévő, Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz kompenzációs támogatás igényelhető, melynek összege az erdő természetességétől, a faállomány korától és összetételétől függően változik.

Az önkéntesen vállalt előírások elsősorban az agrár-környezetgazdálkodás, ökológiai gazdálkodás és az erdészet, erdő-környezetvédelem, természetmegőrzés témakörébe integrálódnak.

Az agrár-környezetgazdálkodási (AKG) kifizetési rendszer olyan önkéntes alapon működő program, amelyben résztvevők az agrár-környezetgazdálkodási célok elérésének érdekében többlet tevékenységek elvégzését vállalják gazdálkodásuk során. Amennyiben a gazdálkodó az adott Natura 2000 gyepterület vonatkozásában kompenzációs támogatás igénybevételére jogosult, úgy a gyepterületeket érintő AKG tematikus előírascsoportok esetén a támogatási összeg a kompenzációs támogatás összegével csökkentésre kerül.

Egyes esetekben az erdőkre lehívható támogatások szektortól függetlenül is igénybe vehetők (pl. természeti katasztrófa (vízkár, szélkár, tűzkár, biotikus károsítás) által sújtott területeken az erdészeti potenciál helyreállítására, erdőkárok megelőzésére, illetve erdőszerkezet átalakításához), más esetben az állami és önkormányzati szektor kizárásra került.

Támogatás vehető még igénybe olyan földhasználati intézkedésekre, amelyek gazdálkodáshoz közvetlenül nem kapcsolódnak, ugyanakkor a vidéki táj értékeinek, állat- és növényvilágának fennmaradását szolgálják, és ezáltal növelik a Natura 2000 területek közjóléti értékét, illetve hozzájárulnak a környezetgazdálkodási célok teljesítéséhez (az erdő esetében az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházásokhoz nyújtott támogatás, a mezőgazdasági területek esetében az élőhelyfejlesztési és vízvédelmi célú nem termelő beruházások).

A tervezési területen elérhető támogatások rövid ismertetése

KAP II. pillér

Az élőhelykezeléssel összefüggő mezőgazdasági támogatások:

1. VP-4-10.1.1-15 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés
2. VP-4-10.1.1-16 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés
3. VP-4-10.1.1-21 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés

4. VP-4-11.1.-11.2.-15 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása
5. VP-4-11.1.-11.2.-18 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása
6. VP-4-11.1.-11.2.-21 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása
7. VP4-12.1.1-16 Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések
8. VP4-4.4.1-16 Élőhelyfejlesztési célú nem termelő beruházások
9. VP4-13.2.1.-16 Kompenzációs kifizetések természeti hátránnyal érintett területeken
10. VP4-4.4.2.2-16 Vízvédelmi célú nem termelő beruházások: vízvédelmi és vizes élőhely létrehozása, fejlesztése
11. VP4-10.2.1.1.-15 A védett őshonos és veszélyeztetett mezőgazdasági állatfajták genetikai állományának in situ megőrzése
12. VP4-10.2.1.1.-21 A védett őshonos és veszélyeztetett mezőgazdasági állatfajták genetikai állományának in situ megőrzése

Erdészeti támogatások:

- 1) VP4-12.2.1-16 Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések
- 2) VP4-15.1.1-17 Erdő-környezetvédelmi kifizetések
- 3) VP5- 8.5.1.-16 Az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházások
- 4) VP-5-8.6.2-16 Erdei termelési potenciál mobilizálását szolgáló tevékenységek
- 5) VP5-8.3.1-17 Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok megelőzése
- 6) VP4-8.5.2.-17 Az erdei ökoszisztémák térítésmentesen nyújtott közjóléti funkcióinak fejlesztése
- 7) VP5-8.4.1.-16 Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok helyreállítása
- 8) VP5-8.1.1-16 Erdősítés támogatása

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

A tervezési területen fontos a jelenleg is jól működő halgazdálkodás jövőbeni támogatása. A vizes élőhelyek és a nedves gyepek fenntartása, továbbá a klímaváltozásra való felkészülés érdekében nagy jelentősége lenne a helyi szintű vízgazdálkodás fejlesztésének. Ezt nem kifejezetten agrártámogatásból lehet, illetve kell finanszírozni. Vélhetően egy nagyléptékű vízgazdálkodási projekt keretében lenne célszerű gondolkodni, melynek fókuszában a vízvisszatartás állna. Új vizes élőhelyek kialakítására jelenleg is elérhető támogatás (VP4-4.4.2.2-16), ami jó lehetőség és célszerű élni vele, ugyanakkor nem ez a legfontosabb a tervezési területen, hanem az előbb említett megfelelő vízgazdálkodás, vízvisszatartás.

A gyepterületek kezelése szempontjából fontos lenne az állatállomány (szarvasmarha, birka) fejlesztése. Javasolható az őshonos haszonállatfajták tartása. Ehhez elérhetőek a támogatások (VP4-10.2.1.1.-15, VP4-10.2.1.1.-21), de sajnos az állattartás az elmúlt évtizedekben – ahogy az egész országban – egyre inkább visszaszorult. A gazdálkodók szinte kizárólag a nagyüzemi intenzív növénytermesztéssel foglalkoznak, nem motiváltak az állattartással kapcsolatban. A Látrányi puszta és a Nagyberkek, Pogányvölgyi rét területén jelenleg is legeltetnek szarvasmarhával, melynek fenntartása a gyepek szempontjából kiemelten fontos. A Natura 2000 gyepterületek támogatása általános jellegű, éppen ezért lokálisan specifikus problémák

kezelésére nem megfelelő. Célszerű lenne jelölőfajokhoz kapcsolódó kezelési támogatásokat bevezetni.

Az erdők esetében a legfontosabb a megfelelő fafajösszetétel kialakítása, melyhez az erdősítések és ápolások támogatása elérhető (VP5-8.1.1-16, VP-5-8.6.2-16). A gazdálkodón múlik a fafajválasztás, amit megfelelő módon ösztönözni kell. Ezen támogatások kiterjednek az erdőszegély kialakítására vagy őshonos ritka elegyfajok alkalmazására is. Továbbá elérhető a Natura 2000 hálózat erdő hasznosítású területeire vonatkozó előírások betartásából származó többletköltség, valamint bevételkiesés kompenzációja a gazdálkodók számára (VP4-12.2.1-16). Tehát a természetvédelmi célból megfelelő erdők kialakítására van támogatási lehetőség, ugyanakkor a gazdálkodók motiváltságán múlik a többletfeladatok felvállalása. Ezen erdészeti támogatások jellemzően a magánerdőgazdálkodók számára elérhetők, ami a tervezési területen az üzemtervezett erdők 26%-át kb. 217 ha-t jelent. A nagyobb (622 ha), állami tulajdonban lévő részek, pontosabban ahol a Magyar Állam tulajdoni hányada eléri vagy meghaladja az 50%-ot, kiesenek ezen támogatások köre alól. Ez sajnos nem kedvez a természetvédelmi szempontú kezelésnek, így célszerű lenne az állami tulajdonú erdők esetében is elérhetővé tenni a támogatásokat.

3.3.2. Pályázati források

A tervezési területen megvalósult pályázatok:

KEHOP-4.1.0-15-2016-00026 Élőhely-védelem, és helyreállítás a Kis-Balaton medence és a Nyugat-Külső-Somogy kistájakon, ezen belül a tervezési területre vonatkozóan a Látrányi Pusztá gyeprekonstrukció és az Ordacsehi berek rekonstrukció valósult meg.

KEHOP-4.1.0-15-2016-00056 Vizes élőhely-rekonstrukciók a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság Somogy- és Zala megyei területein, ezen belül a tervezési területre vonatkozóan a Somogyszentpáli rétek vízelvezető és szabályzó rendszerének rekonstrukciója és a Pogányvölgyi rétek vizes rekonstrukciója valósult meg.

SH/4/12 (Svájci Alap) Közösségi jelentőségű, illetve védett és fokozottan védett állatfajok felmérése és monitoring módszertan kidolgozása Vas, Zala és Somogy megye Natura 2000 területein, melynek keretében a tervezési terület is felmérésre került.

A tervezéskor folyamatban lévő pályázatok:

KEHOP-4.1.0-15-2016-00086 A Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság működési területén Natura 2000 területeket bemutató hálózat kialakítása infrastruktúra-fejlesztéssel, melynek keretében a „Natura 2000 fogadókapu” jön létre Ordacsehiben.

LIFE IP GRASSLAND-HU (LIFE17 IPE/HU/000018) <https://www.bfnp.hu/hu/projekt/life-ip-grassland-hu-life17-ipehu000018-2020-07-03>

KEHOP-4.1.0-15-2016-00056 Vizes élőhely-rekonstrukciók a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság Somogy- és Zala megyei területein

A jövőben várható pályázatok:

A 2021-2027 időszakban a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz (KEHOP Plusz) öt prioritása közül a 3. Környezet- és természetvédelem alatt várhatóak a természetvédelmi pályázatok. A fajvédelmet jól szolgáló, európai uniós LIFE pályázati lehetőség a 2021-2027 időszakban között is elérhető.

Az Igazgatóság konkrét tervei között szerepel a tervezési területet is -elsősorban élőhelyrekonstrukciós elképzeléssel részben - érintő részvétel az Umbra LIFE projektben,

valamint a KEHOP Plusz keretében a KEHOP-4.1.0-15-2016-00086 A Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság működési területén Natura 2000 területeket bemutató hálózat kialakítása infrastruktúra-fejlesztéssel projektben, melynek keretében a „Natura 2000 fogadókapu jön létre Ordacsehiben, már megvalósult pályázati program kibővített folytatásaként.

3.3.3. Egyéb

A természetvédelmben fontos szerepe van a lakosság, a tulajdonosok és gazdálkodók szemléletformálásának. Ennek következő lépcsője, amikor már a természetvédelmi munkába mindegyik csoport bevonható. A lakosság és a természetvédelmi civil szervezetek felmérési, élőhely- és fajvédelmi munkában tudnak részt venni, a tulajdonosok és gazdálkodók pedig a javasolt területkezelési tevékenységeket végezhetik el.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

A fenntartási terv készítése kapcsán az érintett feleket könyvelt küldemény (tértivevényes levél) és e-mail formájában kerestük fel információk egyeztetése, a fenntartási terv véleményezése, a fejlesztési igények felmérése és a konkrét kérdések tisztázása céljából.

Natura 2000 hálózatról, a fenntartási tervekről és azok készítéséről a részletes tájékoztatást a természetvedelem.hu Natura 2000 hálózat oldal elérhetőségének megküldésével biztosítottuk. Az átfedő Látrányi pusztá (HUDD20058), Pogányvölgyi rétek (HUDD20035), Fehérvíz (HUDD20031) és Ordacsehi berek (HUDD20036) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területek fenntartási tervei kapcsán már történtek ugyanilyen eljárások, így az érintettek nagy része ismerheti a Natura 2000 hálózatot, illetve a tervkészítés folyamatát.

A fenntartási terv egyeztetésre szánt verzióját a BfNPI honlapján (Természetvédelem/Natura 2000/Készülő tervek) lehetett megtekinteni. Az tervvel kapcsolatos véleményeket, kérdéseket, igényeket e-mailen fogadtuk a megadott határidőig.

A minél jobb tájékoztatás és érdekvégyesítés céljából 2021. november 22-én 10:00 órakor fórumot tartottunk, amely során bemutattuk a fenntartási tervet, illetve lehetőség adtunk a vélemények, kérdések, igények megfogalmazására. Tekintettel a koronavírus helyzetre, a fertőzések elkerülésére céljából a fórumot online (Zoom meeting) tartottuk.

Felhasznált kommunikációs eszköz	Érintett célcsoport	Kommunikáció címzettje	Időpont	Levelek, e-mailek, résztvevők száma
Könyvelt küldemény (tértivevényes levél)	gazdálkodók, érintett hatóságok, települési önkormányzatok	3 hivatal, 13 önkormányzat, 4 legnagyobb gazdálkodó, 4 vadásztársaság	2021.11.12., 2021.11.15.	24 levél
Tájékoztató e-mail	gazdálkodók, érintett hatóságok, települési önkormányzatok	3 hivatal, 13 önkormányzat, 4 legnagyobb gazdálkodó, 4 vadásztársaság, 2 helyi természetvédelmi civil szervezet	2021.11.16.	38 e-mail címre kiküldött levél
Ügyfélkapun történő megkeresés az e-papír rendszeren keresztül	érintett hatóságok, települési önkormányzatok	3 hivatal, 13 önkormányzat	2021.11.17.	16 levél
Tájékoztató fórum	gazdálkodók, érintett hatóságok, települési önkormányzatok	3 hivatal, 13 önkormányzat, 4 legnagyobb gazdálkodó, 4 vadásztársaság, 2 helyi természetvédelmi civil szervezet	2021.11.22. 10:00 óra	3 fő

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

A kommunikáció címzettjei könyvelt küldemény (tértivevényes levél) és tájékoztató e-mail formájában a következők voltak:

Önkormányzatok, hirdetményben és kifüggesztéssel tulajdonosok, kis gazdálkodók:

Balatonboglári Közös Önkormányzati Hivatal
Balatonfenyvesi Polgármesteri Hivatal
Balatonlelle Város Önkormányzata Polgármesteri Hivatal
Balatonszemes Község Önkormányzata
Buzsáki Közös Önkormányzati Hivatal
Fonyódi Polgármesteri Hivatal
Látrányi Közös Önkormányzati Hivatal
Lengyeltóti Városi Önkormányzat
Ordacsehi Önkormányzat
Öreglaki Közös Önkormányzati Hivatal
Pusztakovácsi Közös Önkormányzati Hivatal Somogyszentpáli Kirendeltsége
Somogytúr Polgármesteri Hivatal
Táska Község Önkormányzata

Legnagyobb gazdálkodók:

Balaton Halgazdálkodási Nonprofit Zrt.
Balaton Agrár ZRt., Ordacsehi
Hubertus Bt., Kéthely Sárípuszta
Udvaros és Fiai Kft., Látrány,

Hivatalos szervezetek:

Somogy Megyei Kormányhivatal, Kaposvár (ezen felül még e-mailben: Agrár-és Vidékfejlesztést Támogató Főosztály, Földhivatali Főosztály, Agrárügyi Főosztály)
Baranya Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság, Pécs
Baranya Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály Bányászati Osztály, Pécs

Vadásztársaságok:

Csehi-Imrédi Vadásztársaság, Ordacsehi
Cseralja Vadásztársaság, Buzsák
Földtulajdonosok és Természetbarátok Látrány Vadászegyesület, Látrány
Lengyeltóti és Környéke trófea Vt., Lengyeltóti
(Az Alig Várom Vadásztársaság, Marcali és a Somogyi Pagony Vadásztársaság, Somogyvár e-mail címei interneten nem voltak fellelhetőek, ezen szervezeteket nem tudtuk felkeresni.)

E-mail formájában:

Természetvédelmi civil szervezetek:

Dél-Balaton Természetvédelmi Egyesület
Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Központ, Budapest
MME Dél-Balaton Helyi Csoport

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

Vélemény adó érintett szervezet/személy	Időpont	Vélemény	Vélemény kezelése, indoklás
BfNPI Szinai Péter hivatali főtanácsos, ökológiai feladatkör	2021.11.22. online fórumon elhangzott	A Nyugati-övcatorna (Határkülvíz) a Balatoni berkekbe tartozó egy része a balatoni horgászrend szerint horgászható, a Nagyberek Fehérvíz TT határán kívül.	Beépítésre került kiegészítésként.
BfNPI Szinai Péter hivatali főtanácsos, ökológiai feladatkör	2021.11.22. online fórumon elhangzott	Megerősíti az online fórumon a tervező által említetteket, a fenntartási terv szoros határidejével kapcsolatban. Az utóbbi három év határozott uniós elvárása a fenntartási tervek elkészítése, amely a munka feltorlódását okozta.	-
BfNPI Szinai Péter hivatali főtanácsos, ökológiai feladatkör	2021.11.22. online fórumon elhangzott	A veszélyeztető tényezők között a klímaváltozással kapcsolatos vízhiányt meg kell említeni.	A jövőbeli potenciális veszélyeztető tényezőknél szerepel.
Balatonlelle Város Önkormányzata Szászné Boros Krisztina műszaki irodavezető	2021.11.23. e-mailen érkezett	Jelezték, hogy Balatonlelle Város Önkormányzata vonatkozásában a tervben szereplő helyi rendeletek és önkormányzati határozatok száma több helyen tévesen szerepel. A hivatkozott rendeletek többsége már hatálytalan, új rendeletek vannak érvényben. Az aktuális jogszabályok hivatkozását megküldték.	A fenntartási terv készítés útmutatója alapján az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszerből (TeIR) https://www.teir.hu/ vettük a hivatkozásokat, amelyek sajnos nem naprakészek. A helyesbítést megtettük.
Somogy Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály Természetvédelmi Osztály Somogyi Zoltán ügyintéző	2021.11.23. e-papír rendszeren ügyfélkapun érkezett	„A Somogy Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály Természetvédelmi Osztálya (továbbiakban: Kormányhivatal) a Balatoni berkek (HUDD10012)	Tudomásul vettük.

<p>Ügyiratszám: SO/TO/03181-3/2021</p>		<p><i>elnevezésű különleges madárvédelmi terület fenntartási terv dokumentációval kapcsolatban az alábbi észrevételt teszi. A Kormányhivatalnak a tervben foglaltakkal kapcsolatban kifogása nem merült fel és kiegészítő javaslattal nem kíván élni.”</i></p>	
<p>Balatonfenyvesi Polgármesteri Hivatal Horváth Gábor műszaki főtanácsos</p>	<p>2021.11.24. e-mailen érkezett</p>	<p><i>Jelezték, hogy a tervben szereplő helyi rendeletek és határozatok száma nem megfelelő. Az aktuális jogszabályok hivatkozását megküldték.</i></p>	<p><i>A fenntartási terv készítés útmutatója alapján az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszerből (TeIR) https://www.teir.hu/ vettük a hivatkozásokat, amelyek sajnos nem naprakészek. A javításokat átvezettük.</i></p>

2. Felhasznált irodalom

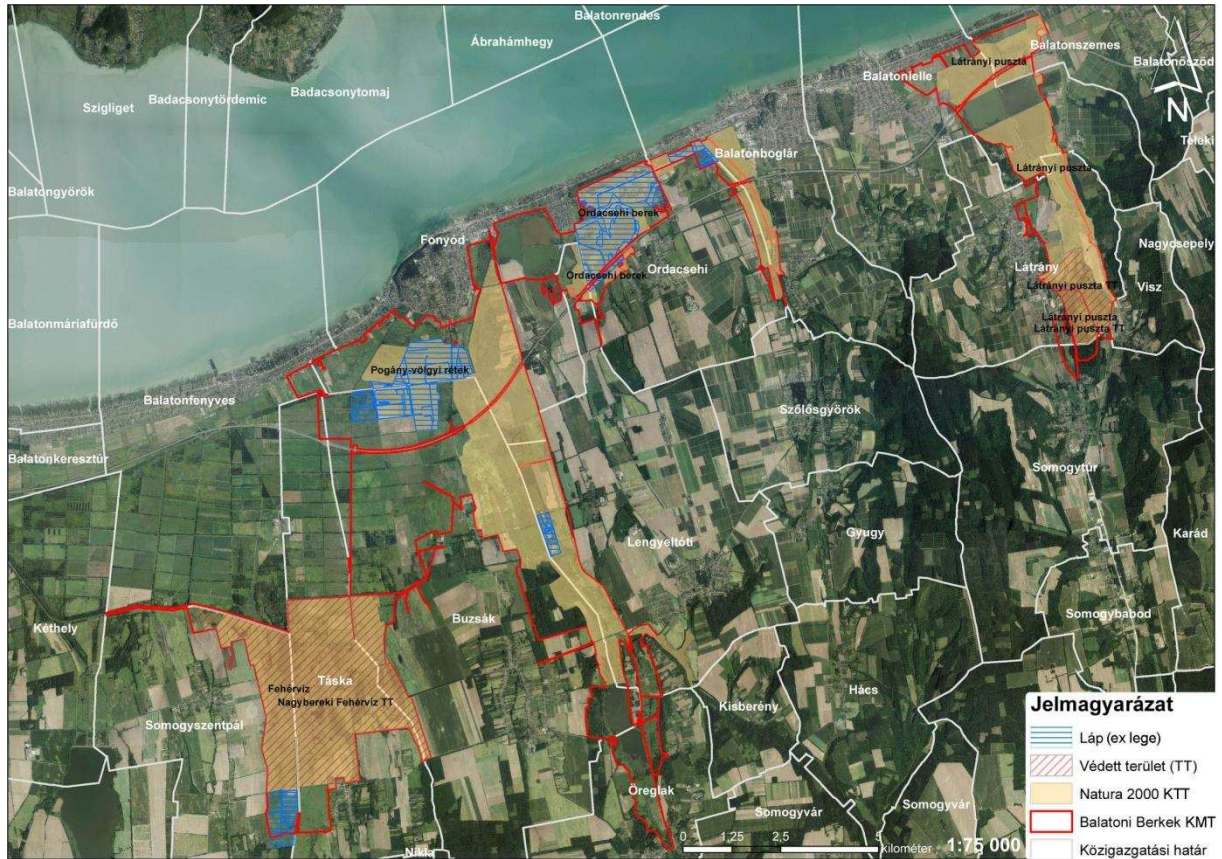
- Agrárminisztérium, Vadgazdálkodási Tájégségi Főosztály (2018a): Országos Vadgazdálkodási Adattár – Dél-balatoni vadgazdálkodási tájgség (410). 191 p.
http://ova.info.hu/tajegyseg_terv/410_VGTT-20180910.pdf
- Agrárminisztérium, Vadgazdálkodási Tájégségi Főosztály (2018b): Országos Vadgazdálkodási Adattár – Külső-somogyi vadgazdálkodási tájgség (402). 194 p.
http://ova.info.hu/tajegyseg_terv/402_VGTT-20180910.pdf
- Agrártudományi Kutatóközpont Talajtani Intézet (2021): Agrotopo Talajtérkép.
<https://www.arcgis.com/home/webmap/viewer.html?url=https%3A%2F%2Fmaps.rissac.hu%3A6443%2Farcgis%2Frest%2Fservices%2Fagrotopo%2FMapServer&source=sd>
- Dövényi Z. (2010): Magyarország kistájainak katasztere. Második, átdolgozott és bővített kiadás. MTA Földrajztudományi Kutatóintézet, Budapest. 876 p.
- European Commission Directorate-General for Environment (2021): Wild Birds: Bird species of the European Union. List of birds of the European Union – August 2018.
https://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/wildbirds/eu_species/index_en.htm
- European Environment Agency (2021): EUNIS, the European Nature Information System.
<https://eunis.eea.europa.eu/>
- Faragó S. & Kovács Gy. (2018): Changes in the trends of common wintering goose species in the last three decades in Hungary. In: Morkūnė, R., Bružas, M. & Morkūnas, J. (szerk.): 18th Conference of Goose Specialist Group - Conference Abstracts, Klaipėda University. p. 35
- Földművelésügyi Minisztérium Környezetügyért Felelős Helyettes Államtitkárság Természetmegőrzési Főosztály (2018): Útmutató a Natura 2000 fenntartási tervek készítéséhez. 40 p.
- Kovács Gy. & Barabás L. (2007): A lúdalakúak (Anseriformes) költőállomány-beclésének problematikája. In: Lakatos F. & Varga D. (szerk.): Erdészeti, Környezettudományi, Természetvédelmi és Vadgazdálkodási Tudományos Konferencia (EKTV-TK). 2007. december 11. Sopron. Konferencia kiadvány. Nyugat-Magyarországi Egyetem, Erdőmérnöki Kar. p. 112–113.
- Kovács Gy. & Hajdu K. (2015): A 2012. novemberi vízimadár-felmérés eredményei a Balatonon és a környező vizesélőhelyeken. Magyar Vízivad Közlemények 26: 203–210.
- Kovács Gy. & Hajdu K. (2015): A 2014. novemberi vízimadár-felmérés eredményei a Balatonon és a környező vizesélőhelyeken. Magyar Vízivad Közlemények 26: 219–226.
- Kovács Gy. (2007): Nagy területű vízimadár szinkronszámlálások a Balatonon. In: Lakatos F. & Varga D. (szerk.): Erdészeti, Környezettudományi, Természetvédelmi és Vadgazdálkodási Tudományos Konferencia (EKTV-TK). 2007. december 11. Sopron. Konferencia kiadvány. Nyugat-Magyarországi Egyetem, Erdőmérnöki Kar. p. 110–111.
- Kovács Gy. (2008): A 2005. november 12-i balatoni vízimadár-felmérés eredményei. Magyar Vízivad Közlemények 16: 247–254.

- Kovács Gy. (2008): A 2006. december 16-i balatoni vízimadár-felmérés eredményei. Magyar Vízivad Közlemények 16: 255–260.
- Kovács Gy. (2008): A 2007. november 10-i balatoni vízimadár-felmérés eredményei. Magyar Vízivad Közlemények 16: 261–266.
- Kovács Gy. (2008): Kűszvágó csér (*Sterna hirundo*) előfordulások a Balaton déli partjánál, és költése az irmapusztai-halastavakon (Balatonlelle). *Natura Somogyiensis* 12: 177–183.
- Kovács Gy. (2009): Vizes élőhelyek (halastavak, berkek) funkcionális szerepe a Balaton déli partján. In: Lakatos F. & Kui B. (szerk.): Nyugat-magyarországi Egyetem - Erdőmérnöki Kar, Kari Tudományos Konferencia. Sopron, 2009. október 12. Konferencia kötet. p. 224–225.
- Kovács Gy. (2013): A 2008. novemberi vízimadár-felmérés eredményei a Balatonon és a környező vizesélőhelyeken. *Magyar Vízivad Közlemények* 23: 147–152.
- Kovács Gy. (2013): A 2009. novemberi vízimadár-felmérés eredményei a Balatonon és a környező vizesélőhelyeken. *Magyar Vízivad Közlemények* 23: 153–160.
- Kovács Gy. (2013): A 2010. novemberi vízimadár-felmérés eredményei a Balatonon és a környező vizesélőhelyeken. *Magyar Vízivad Közlemények* 23: 161–168.
- Kovács Gy. (2013): A 2011. novemberi vízimadár-felmérés eredményei a Balatonon és a környező vizesélőhelyeken. *Magyar Vízivad Közlemények* 23: 169–176.
- Kovács Gy. (2015): A 2011. januári vízi- és ragadozómadár-felmérés eredményei a Balatonon és a környező vizesélőhelyeken. *Magyar Vízivad Közlemények* 26: 187–194.
- Kovács Gy. (2015): A 2012. januári vízi- és ragadozómadár-felmérés eredményei a Balatonon és a környező vizesélőhelyeken. *Magyar Vízivad Közlemények* 26: 195–202.
- Kovács Gy. (2015): A 2013. novemberi vízimadár-felmérés eredményei a Balatonon és a környező vizesélőhelyeken. *Magyar Vízivad Közlemények* 26: 211–218.
- Kovács Gy. (2017): Adatok a dél-balatoni halastavak és berkek vízimadár fajainak szaporulatáról. *Magyar Vízivad Közlemények* 30: 303-307.
- Kovács Gy., Szinai P. & Hajdu K. (2015): A szerecsensirály (*Larus melanocephalus*) Balaton környéki előfordulásai és első Somogy megyei fészkelése az Irmapusztai-halastavakon. *Natura Somogyiensis* 26: 109–116.
- Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság (2016a): 4-2 Balaton közvetlen vízgyűjtő-gazdálkodási terv. http://www.vizugy.hu/vizstrategia/documents/FE0969DF-712C-4314-A8EF-6BEB5FAF973F/VGT2_4-2_Balaton_kozvetlen_vegleges.pdf
- Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság (2016b): Balaton részvízgyűjtő vízgyűjtő-gazdálkodási terv. http://www.vizugy.hu/vizstrategia/documents/78C0BA65-F0E0-4B33-B77A-ACC6D9548482/Balaton_RVGT_aprilis.pdf
- Nemzeti Földügyi Központ Erdészeti Főosztály (2021): Erdőtérkép. <https://erdoterkep.nebih.gov.hu/>

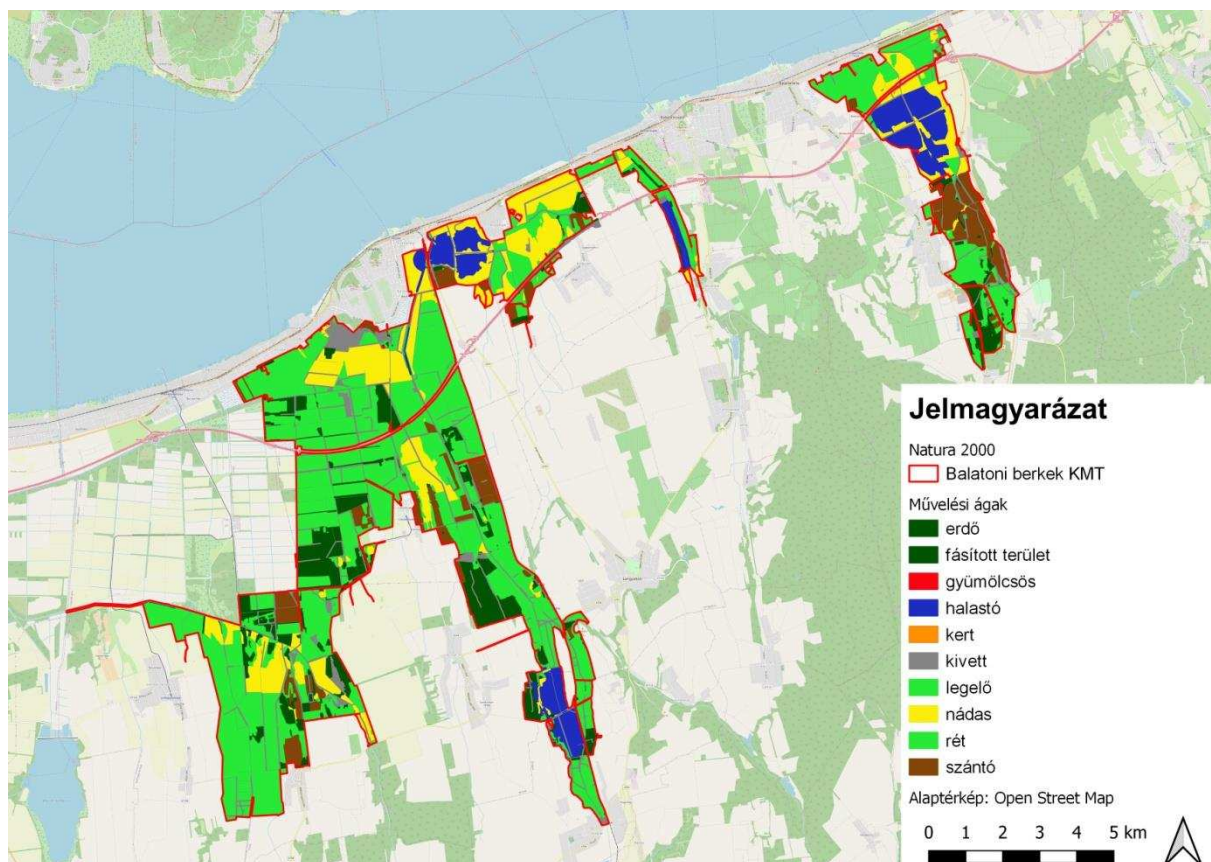
- Rozner Gy. (szerk.) (2014a): Az Ordacsehi berek (HUDD20036) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve. Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság, Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség Közhasznú Nonprofit Kft., Csopak. 35 p.
- Rozner Gy. (szerk.) (2014b): A Pogányvölgyi rétek (HUDD20035) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve. Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság, Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség Közhasznú Nonprofit Kft., Csopak. 38 p.
- Rozner Gy. (szerk.) (2014c): A Látrányi puszta (HUDD20058) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve. Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság, Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség Közhasznú Nonprofit Kft., Csopak. 36 p.
- Rozner Gy. (szerk.) (2020): A Fehérvíz (HUDD20031) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve. Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság, Csopak. 49 p.
- Sovány K., Szollát Gy. & Juhász M.(2013): A Látrányi Puszta Természetvédelmi Terület aktuális vegetációtérképe. A Kaposvári Rippl-Rónai Múzeum Közleményei 01: 7–16.
- Szép T., Halmos G., Lovászi P., Nagy K. & Schmidt A. (szerk.) (2021): Magyarország madáratlasza. Agrárminisztérium, Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület, Budapest.
- Varga Gy. (2020): Somogy Megye Környezetvédelmi Programja 2020-2024. 196 p. http://www.som-onkorm.hu/static/files/Megyei_teruletfejlesztési_14-20/Somogy%20Megyei%20K%C3%B6rnyezetv%C3%A9delmi%20Program%2020200731.pdf
- Virág Á. (1998): A Balaton múltja és jelene. Egri Nyomda Kft., Eger. 904 p.

3. Térképek

3.1. Áttekintő térkép: a tervezési terület és az országos jelentőségű védett természeti területek határa

3.2. Művelési ágak: a tervezési területen a tényleges földhasználatnak megfelelő főbb művelési ágak egyszerűsített feltüntetése

AGRÁRMINISZTERIUM

Nyilatkozat

A HUDD10012 Balatoni berkek különleges madárvédelmi terület Natura 2000 fenntartási terve megfelel az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet 4. §. (4) bekezdésben foglalt tartalmi és formai követelményeknek. A Natura 2000 fenntartási tervet a Natura 2000 fenntartási tervek Szakmai Bizottsága elfogadta.

A HUDD10012 Balatoni berkek Natura 2000 területre vonatkozó fenntartási tervet, az agrárminiszter megbízásából, jóváhagyta:

természetvédelemért felelős helyettes államtitkár

Budapest, 2022. június „21.”